

GEWEST 's-HERTOGENBOSCH
DER RIJKSPOLITIE
DISTRICT EINDHOVEN
COMMANDANT.

act
origine 209
17392
EINDHOVEN, 17 Juni 1947.
17/6/47

Litt. F.a./1947 Geheim.

ONDERWERP: Werkstaking in textielfabriek van de
N.V. Te Strake en Verkouteren te ASTEN.

Bijlagen: -

In de voormiddag van 14 Juni 1947 is een staking uitgebroken onder het personeel van de textielfabriek der N.V. Te Strake en Verkouteren te Asten.

Van de circa 175 man personeel der fabriek zijn plm. 140 man bij de staking betrokken, zulks met inbegrip van een gedeelte van het kantoorpersoneel.

De reden der staking is gelegen in het feit, dat de mededirecteur VERKOUTEREN, die geruimen tijd als politiek delinquent was geïnterneerd en op 21 Mei l.l. in vrijheid werd gesteld, zich op 14 Juni l.l. weder in de fabriek vertoonde en in een toespraak tot de arbeiders zijn hernieuwd optreden als mede-directeur trachtte aan te kondigen.

Door het inwerkingstellen van de fabriekssilene werd de toespraak onmogelijk gemaakt, waarna door de fabrieksraad werd besloten het werk neer te leggen.

Gevolg gevende aan een reeds eerder genomen besluit in een vergadering van de R.K. Textielarbeidersbond St. Lambertus, waarvan de meeste arbeiders van dit bedrijf lid zijn, is besloten niet aan het werk te gaan zolang Verkouteren als mededirecteur der fabriek zal blijven optreden.

In en om de fabriek met de daarnaast gelegen woning van Verkouteren, alsook in het overige gedeelte der gemeente Asten, is tot op heden alles rustig.

Ongeregeldheden van welke aard ook hebben niet plaats gehad. De staking is echter nog voortdurende en in overleg met de Burgemeester zijn nadere maatregelen tot het handhaven der openbare genomen.

Voor zover bij onderzoek bleek, behoeft in deze niet aan extremistische activiteit te worden gedacht.

Van het bovenstaande gewerd U op 16 Juni l.l. alreeds een melding bericht van de Adjudant A.C. Vissers van het m.o.h. District.

Typ: vdH.

DE DISTRICTSCOMMANDANT,
De Officier der Rijkspolitie 1e. Klasse,

H.W. Beerts
H.W. Beerts

AAN:

Het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst
te

's-Gravenhage (in duplo).

=====

GEHEIM.

BUREAU B

Enschede, 3 Juli 1947.

No. P/136-47.

Nummer:

Datum:

8-7-47

Volgno.

- 5 JULI 1947

ACD/17980

UITGEBOKT

Onderwerp: staking katoenafvalfabriek M.v.Dam.

Ik heb de eer U EdelGestrenge het volgende te berichten:
Op Maandag 30 Juni 1947 brak des morgens om 9 uur bij de Katoenmaatschappij, v/h M.v.Dam, een fabriek voor katoenafval aan de Cromhoffsbleekweg alhier een proteststaking uit.

Het gehele personeel omvat 18 arbeiders (mannen en vrouwen) waarvan er momenteel 4 ziek zijn.

De aanleiding hiertoe was het volgende:

De arbeiders eisten o.l.v. de onlangs in dienst genomen *K.M.V.* KLAAS WOBGEN, geb. te Lonneker, 11.10.1917, v/h kapper, wonende te Enschede, Willem Barendsstraat 23 (Glanerbrug), loonsverhoging, omdat de productie was verhoogd en de arbeiders bij een ander soortgelijk, doch groter bedrijf meer verdienden.

De directie kwam met K.Wobgen overeen, dat zij, indien de arbeiders per dag 24 zgn. balen zou^{den} persen (voor de porlog bedroeg dit 27), bereid was een premietoeslag te betalen.

en bracht het echter slechts tot 21 à 22 balen, zodat de directie besloot geen premietoeslag te geven.

Door de E.V.C. werd hierop een ultimatum aan de directie gericht, dat op Zaterdag 28 Juni j.l. eindigde, met de eis om de toegezegde premie uit te betalen. Hieraan werd niet voldaan, waarop de arbeiders op Maandag 30 Juni 1947 in staking gingen.

De staking was aanvankelijk bedoeld als een 24-urige proteststaking en de arbeiders gingen Dinsdagmorgen 1 Juli 1947 weer aan het werk met de eis, dat zij voor 12 uur die dag antwoord wilden hebben. Aangezien dit antwoord niet werd gegeven, gingen zij opnieuw in staking.

Volgens mededeling der directie was het uitsluitend de E.V.C., die zich met het geschil bemoeide. Van de zijde der Besrijfsunie werd vernomen, dat de overige vakbonden zich niet in de kwestie mengden.

Nadat de directie de E.V.C. had medegedeeld, dat zij op haar standpunt bleef staan, is, zonder dat de eisen der arbeiders werden ingewilligd, het werk op Woensdag 2 Juli 1947 te 13.30 uur hervat.

Genoemde Wobgen is volgens de directie de agitator tot deze staking geweest en is een actief E.V.C.-propagandist, terwijl dezerzijds bekend is, dat hij is aangesloten bij de C.P.N.

Opmerkelijk was, dat De Waarheid, zoals gewoonlijk, op de voorpagina's van de Twentse editie, dd. 1, 2 en 3 Juli j.l., berichten over deze staking geeft en o.a. meldt, dat het gehele bedrijf - in dit geval slechts 18 werkkrachten omvattend - stil ligt. Voorts, dat dit blad het doet voorkomen alsof deze staking succes heeft opgeleverd, terwijl de directie mededeelde, dat het werk op de oude voorwaarden werd hervat.

A A N:

Het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst,
Javastraat 68,
's-GRAVENHAGE.

BUREAU B

Volgno. OPGELEGD

12 SEP. 1947

ACD/21083

Plaatselijke inlichtingendienst
Almelo.

12-9-47
Aan het Hoofd van de
Centrale Veiligheidsdienst,
Javastraat no. 68,
's-Gravenhage.

K 2 no. 129 geheim.

In verband met de op Maandag 25 Augustus 1947 bij de N.V. Stoomspinnerij en -weverij H. ten Cate Ezn. en Co. te Almelo ingetreden werkstaking is dezerzijds een nader onderzoek ingesteld en kan terzake het navolgende worden medegedeeld.

Op heden Dinsdag 9 September 1947, zijn in verband met een daartoe door genoemde firma gedane bekendmaking de werkzaamheden in het gehele bedrijf te 7.20 uur v.m. weder begonnen.

In het geheel verschenen twintig arbeiders niet op het werk. Deze personen waartoe achttien stakers uit de voorspinnerij behoren en voorts twee sympathiserende stakers, eveneens spinners, hebben inmiddels hun ontslagpapieren aan het kantoor der fabriek afgehaald.

Wegens uitschakeling van de stakers zijn moeilijkheden ontstaan in de voorspinnerij; deze zijn door opleiding en verplaatsing van werkkrachten uit andere afdelingen, in zoverre opgelost dat het met een gewone dagploeg kon worden aangevangen.

Door middel van de plaatselijke pers was door de fabrieksdirectie op 8 September j.l. bekend gemaakt dat tengevolge van het conflict niet dadelijk met het 2-ploegenstelsel kon worden begonnen doch dat dit, overeenkomstig de voorwaarden door de Vakraad voor textielproductie gesteld, binnenkort weder zal worden ingevoerd.

In de fabriek zijn door de invoering van een dagploeg circa 150 arbeiders overcompleteet.

Deze blijven gehandhaafd om, zo mogelijk binnen enkele dagen, weer in het twee-ploegenstelsel te worden opgenomen.

Tijdens de staking hebben zich ter plaatse geen strubbelingen of ongeregeldeheden voorgedaan.

Almelo, 9 September 1947.

Het Hoofd van de plaatselijke
Inlichtingendienst,

J.

Plaatselijke Inlichtingen Dienst,

ALMELO.

169
OPGELEGD

Volgno.

26 SEP. 1947

ACD/21511

Aan het Hoofd der Centrale Veiligheidsdienst,

Javastraat 68,

K II geheim, no. 131.

's-Gravenhage.

Naar aanleiding van de op 25 Augustus 1947 bij de firma H. ten Cate Hzn. en Co's textielspinnerijen en -weverijen te Almelo uitgebroken werkstaking, waarbij door de arbeiders bezwaar werd gemaakt tegen besteding van het ploegenstelsel, is ten aanzien van het verloop van dit conflict een nader onderzoek ingesteld en kan het volgende worden medegedeeld.

Op voorstel van de Eedrijfsunie van textielarbeiders is op maandag 15 September 1947 een vergadering belegd met de fabriekskern der firma en het bestuur van de afdeling Almelo der E.V.C. teneinde een en ander nog eens nader te bespreken. Het bleek toen dat het bestuur der E.V.C. zich de situatie van de firma Ten Cate volkomen kon indenken en dat zij de noodzaak van het ploegenwerk inzag.

Na afloop van deze vergadering werd door afgevaardigden hiervan aan de fabrieksdirectie voorgesteld om het ploegenstelsel op te schorten tot maandag 22 September 1947.

De directie ging hiermee accoord.

In verband met deze bespreking zijn door de firma Ten Cate negen arbeiders aangewezen om het werk in ploegenverband weder aan te vangen. Deze zijn op maandag 22 September 1947 in de avondploeg van 17.30 tot 2.- uur aan het werk gegaan zodat hiernede het conflict ten einde liep.

Voorzover de werkzaamheden in het bedrijf dit toelaten zal het aantal in de avondploeg werkende arbeiders worden opgevoerd tot 130 man, zijnde het door de Vakraad voor Textielproductie toegestane aantal.

Het bestuur van de Eenheidsva. centrale heeft op zaterdag 20 September j.l. door middel van de plaatselijke pers bekend gemaakt dat op 22 September 1947 te 20.- uur een vergadering zou worden gehouden in het gebouw van de Sociéteit aan de Grotestraat no. 100 te Almelo.

In deze vergadering zouden de moeilijkheden die tot het conflict bij de firma Ten Cate aanleiding hebben gegeven, worden besproken.

Een volledig verslag van deze vergadering wordt hierbij gevoegd.

Almelo, 23 September 1947.

Het Hoofd der Plaatselijke Inlichtingen-Dienst,

00.169

1.

UITTREKSEL

Voor BD 169 Naam Erkende Stakingen.
Origineel in OD 346 Naam Maand rapporten Zuid-Holland
Volg nr. Ag, nr. 29097 Aard van het stuk Maand Overzicht Januari'48
Afs. I/D Rotterdam Datum 4.2.48

Met betrekking tot het enige arbeidsconflict, dat zich deze maand voordeed, het volgende: Begin Januari stelde de E.V.C. bij de Directie van de Camel Confectionary Works aan de Davidstraat alhier de eis over te gaan tot vaststelling van een minimum weksalaris voor het aldaar werkzaam zijnde jeugdig personeel van f.30.- per week. Dit werd voorlopig van de hand gewezen en daarop gingen op 8 Jan'48 een negental jongens en drie meisjes in staking. Zij werden die dag ontslagen, waarmede het conflict tegelijkertijd opgelost was. (De volgende dag melden de ontslagenen zich voor werk aan de fabriek).

Uitgetrokken door PR Afd./Sectie ACD4 Datum 9.3.48

bylage 29262.

Aan de Textielarbeiders van Enschede

DE E.V.C., BEDRIJFSGROEP TEXTIEL EN KLEDING BLAAST

Verzamelen

W.M.,

Het is wederom gebleken, dat de textieffabrikanten de aanvallen op het levenspeil der arbeidersklasse van Enschede hebben ingezet, door loonsverlagingen toe te passen.

Thans is het weer de firma van de Spinnerij „Oosterveld”

die hun arbeiders een loonsverlaging willen opleggen van 3-, 5- en 10%. Zij noemen deze loonsverlaging met een wat mooier woord „Looncorrecties”, d.w.z. het gelijktrekken der lonen, maar dan naar beneden. Telkenmale proberen deze heren de lonen aan te passen aan de regeling der nieuwe C.A.O.,

samengesteld en aanvaard door de Unie-organisaties.

Volgens de bewering van de fabrikanten en Uniebestuurders, noemt men de lonen die thans door de arbeiders worden verdient, zwart.

Wij vragen, is het een zwart loon

wat thans wordt verdiend door de arbeiders, terwijl de levenspeil. prijzen der directe levensmiddelen nog steeds stijgende is?

Het antwoord van de arbeiders kan niet anders zijn dan NEEN! - want moeder de vrouw komt elke week nog tekort. Maar waarom spreekt men niet van de

Zwarte winsten der fabrikanten

die miljoenen guldens bedragen, is dit volgens de regering Schermerhorn het geleidelijk verdelen der armoede, zoals zij dat aan het Nederlandse volk na de bevrijding hebben medegedeeld!

Het levenspeil van de textielarbeiders zal weer gelijk zijn als voor 1940. Maar wij als arbeiders in de bedrijven zeggen tot elkaar - neen en nog eens neen en daarom blazen wij

VERZAMELEN.

De arbeiders van „Oosterveld” hebben de strijd aangebonden, het is nu de taak van alle textielarbeiders van Enschede, om achter deze strijd te gaan staan, want hun strijd is Uw strijd.

Vandaag is de aanval op deze arbeiders ingezet, morgen op U!

Weest daarom solidair met Uw mede-arbeiders. Steunt hen moreel en financieel in hun strijd.

De Uniebestuurders hebben per telefoon aan de arbeiders medegedeeld, wij zijn niet thuis. Maar wel kunnen ze opwekken tot onderkruiperij.

De E.V.C. zegt, waar gestreden wordt door de arbeiders, daar moeten wij zijn. Zowel het Hoofdbestuur als het Afdelingsbestuur van onze bedrijfsgroep hebben zich dan ook achter de stakende arbeiders geplaatst, en hun de volledige steun toegezegd in dit conflict.

Ook gij mede-arbeiders hebt een taak te vervullen, weest solidair met deze stakende arbeiders, want het gaat om ons Dagelijks Brood.

Hierover spreekt op 18 Febr. onze Landelijke Secr. B. v. d. Heul in „Ons Huis”, te Enschede

Arbeiders toont dat het U ernst is!

Inlichtingendienst.

No: P.234/48.

Onderwerp: staking Spinnerij Oosterveld N.V.

Enschede, 11 Februari 1948.

Volano. OPGELEGD
12 FEB. 1948
ACC, 29262.

OPGELEGD

GEHEIM.

BUREAU B
12-2-48

Ik heb de eer Uedelgestrengte het volgende te berichten omtrent de terzijde vermelde staking:

In December 1947 kreeg de directie van de Spinnerij Oosterveld een bekeuring wegens het betalen van te hoge lonen. De verbaliserende ambtenaren waren van de C.E.D.E.K. Aan de fabriekscommissie werd daarop medegedeeld, dat de lonen zouden moeten worden teruggebracht tot het loonplafond van de C.A.O. De Unie-bonden hadden hierover een bespreking met de fabriekscommissie en wederzijds werd de noodzaak hiervan ingezien.

Op Zaterdag 31 Januari 1948 werd door de directie bekend gemaakt, dat verschillende categorieën arbeiders respectievelijk 3, 5, 6 en 10% loonkorting zouden ontvangen om hun lonen te brengen in overeenstemming met de C.A.O.

Gezien de hierdoor ontstane onrust in het bedrijf, hadden de besturen van de verschillende organisaties een onderhoud met de directie.

Op Woensdag 4 Februari 1948 besloten de ontevreden arbeiders zelf te vergaderen in een nabijgelegen café.

De besturen van de Katholieke en Christelijke organisaties wensten op een gedaan verzoek hieraan niet deel te nemen, gezien het feit, dat deze vergadering op instigatie van E.V.C.ers werd belegd en de fabriekscommissie zeer goed op de hoogte was van het standpunt van de Unie-bonden in deze kwestie. De hoofdbestuurder van de Textielarbeidersbond "De Eendracht" was uitstedig. De volgende dag verweet een lid van het plaatselijk bestuur van de EVC hem, geen overleg te hebben gepleegd, waarop ten antwoord werd gegeven, dat "De Eendracht" zijn eigen standpunt had bepaald in overeenstemming met de andere bij het N.V.V. aangesloten organisaties.

Terzijde zij opgemerkt, dat reeds enige malen werd gesignaleerd, dat de E.V.C., waarmee de Christelijke en R.K.-bondsbestuurders niet wensente praten, contact zoekt met "De Eendracht".

De op laatstgenoemde datum gehouden vergadering liep uit op het besluit om te staken. E.V.C.-bestuurders waren ter vergadering aanwezig en voerden het woord, o.a. de welbekende Karel Willem Assink, geb. 26.10.1895, voorzitter afdeling Enschede der E.V.C. De E.V.C. deelde mede, zowel morele als financiële steun te zullen verlenen, in geval gestaakt zou worden; niet alleen aan de leden van de E.V.C., maar aan alle georganiseerden en ongeorganiseerden.

Door de stakende arbeiders werd uit hun midden een "Comité van Actie" gekozen, dat zou trachten een bespreking met de fabrieksdirectie te verkrijgen. Van de circa 450 arbeiders, die in totaal op het bedrijf werkzaam zijn, staken er circa 150. Degenen, die doorwerken en zich dus houden aan het advies van de erkende vakbonden, zijn in hoofdzaak georganiseerd in de confessionele bonden.

A A N:
Het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst
te
's-GRAVENHAGE.
Javastraat 68.

Aangezien die delen van het bedrijf, waarin een voorbehandeling van de grondstoffen plaats vindt, door de staking zijn stil gelegd, moet worden rekening gehouden met de mogelijkheid, dat de directie gedwongen zal zijn, het gehele bedrijf stil te leggen.

Het is niet aan te nemen, dat het z.g. "besmette werk" door niet-stakers zal worden overgenomen.

Op Donderdag 5 Febr. 1948 vond opnieuw een bijeenkomst van een groot aantal stakers plaats, waarop o.a. het woord werd gevoerd door Hendrik Jan van der Wolde, geb. 26.2.1898, plaatselijk bestuurder van de E.V.C. Hij raadde de arbeiders, georganiseerd in de Uniebonden aan, hun contributie in de stakingskas te storten indien hun bonden niet van plan waren, hun weerstandskas voor de stakers te openen.

In het "Comité van Actie" van de stakers, waarin naar bekend is geworden, 3 E.V.C.ers, 3 N?V?V?ers, 2 ongeorganiseerden en 1 Katholiek zitting zouden hebben, treden o.a. op de voorgrond:

X | Willem Warringa, geb. te Odoorn, 20.3.1919, krasser, won. te Enschede, Zwarteweg 95;

- | Sieger Leunge, geb. te Lonneker, 19.8.1922, krasser, won. te Enschede, Lonnekerweg 98, op 14.1.1947 gekozen tot bestuurslid van de bedrijfsgroep Kleding en Textiel der E.V.C. te Glanerbrug, had bij verkiezingen in 1946 een CPN-pamflet achter raam van zijn woning en

X | Thomas ten Donkelaar, geb. 20.4.1922, drosser, won. te Enschede, Noordhoek Hegtstraat 67, lid E.V.C., bracht "Oosterveld-Nieuws", een S | bedrijfscourant der C.F.N., op de fabriek, is zoon van de bekende - | Arend ten Donkelaar, geb. 1.7.1895.

X | De aandacht⁴ gevestigd op het feit, dat op bovenbedoelde bijeenkomst van stakers op 5.2.1948 het communistisch gemeenteraadslid Johan van der Kolk, geb. 4.4.1918, aanwezig was. Waargenomen werd, dat hij met verschillende arbeiders sprak en speciaal een langdurig onderhoud had met één der leden van het "Comité van Actie".

Op deze bijeenkomst werden de namen der stakers genoteerd en tevens, hoe zij eventueel georganiseerd waren.

Op Vrijdag 6 Febr. 1948 en volgende dagen werd geconstateerd, dat door stakende arbeiders werd gecollecteerd. Bij contróle aan de uitgangen van diverse fabrieken bleek, dat aldaar niet werd gecollecteerd.

Het dagblad "De Waarheid" stelde zich openlijk achter de stakers en zegde hun alle steun toe.

Dit blad beschuldigde in zijn editie van 9 Febr. j.l. "Het Vrije Volk" van verraad der arbeidersklasse, aangezien dit laatste blad in een bericht over de staking had vermeld, dat het aantal stakers reeds verminderde.

"De Waarheid" bleef in zijn editie van 10 Febr. j.l. veel aandacht schenken aan deze staking. De stakende arbeiders waren op een bijeenkomst op 9 Febr. 1948, volgens dit blad, eenparig van mening, dat de staking moest worden voortgezet. De "burgerlijke pers" had wel ander luidende berichten verspreid, maar door het "Comité van Actie" was verklaard, dat de arbeiders van Oosterveld eensgezind stonden in de verdediging van hun gezinsinkomen.

Verder vermeldde "De Waarheid", dat het A.N.J.V. zich solidair had verklaard en dat een A.N.J.V.-bestuurder op de stakersbijeenkomst had gesproken en namens deze organisatie de volledige steun had toegezegd in deze strijd, waarin ook de jeugd haar taak had.

X | Vermeldenswaard hierbij is het uit zeer betrouwbare bron verno-
X | men bericht, dat op Zaterdag 7 Febr. 1948 de algemeene secretaris van
X | het districtsbestuur der C.P.N. in Twente, Joop Teiwes, werd getele-
X | foneerd uit Amsterdam door een zekere Marcus (Bakker ?), over de ac-
X | tie van het A.N.J.V. in verband met de staking.

S
Teiwes deelde hierbij aan Marcus mede, dat hij onmiddellijk Jan Los, secretaris van het A.N.J.V. in het district Twenthe, tevens functionaris in het districtsbestuur der C.P.N.-Twenthe, belast met het jeugdwerk (zie toegezonden rapport R.82, dd. 9.2.1948), bij zich had laten komen en deze opdracht had gegeven een manifest samen te stellen. Door hem - Teiwes - zou dit eerst worden gekeurd, waarna het op Maandag 9.2.1948 zou worden verspreid. In dit manifest zou o.a. worden vermeld, dat Marcus Bakker zeer binnenkort voor het A.N.J.V. zou spreken. Teiwes zei verder, dat nu met de staking op de fabriek Oosterveld de tijd rijp was voor bewerking van de jeugdige arbeiders.

"De Waarheid" noemde het "broodroof", dat de directie aan de stakende arbeiders - die daarom Maandag 9.2.1948 verzochten - weigerde het loon uit te betalen tot de dag waarop de staking was uitgebroken.

De directie stelde zich echter, in overleg met de Uniebonden en de Fabrikantenvereniging, op het standpunt, dat door de stakers contractbreuk was gepleegd, daar zij zonder enig overleg in staking waren gegaan, weshalve hun de uitbetaling werd geweigerd.

Het dagelijks bestuur van de "Algemene Bond van Werkers in de Textiel" der E.V.C. heeft volgens het dagblad "De Waarheid" zich in een oproep, naar aanleiding van deze staking, gewend tot het Nederlandse volk. De oproep stelde vast, dat er voor de arbeiders niet anders overbleef dan gezamenlijk te strijden totdat de loonsverlaging bij Oosterveld zou worden teruggedronken. Het dagelijks bestuur riep op tot solidariteit en verklaarde, zich volkomen achter de stakers te plaatsen.

X
X
X
Stakers van de fabriek Oosterveld formeerden op Dinsdagmiddag, 10.2.1948, een stoet van ongeveer 65 personen met het doel om voor de bureaux van de Uniebonden te demonstreren. Zij voerden kartonnen bordjes met zich mee, vermeldende het opschrift: "Uniekassen - los!!" Aan het hoofd van de stoet liepen: Teunis Stuivenberg, geb. 30.8.16, Frederik Steenbergen, geb. 10.5.1916 en S.Korper uit Amsterdam.

Enige stakende leden van "De Eendracht" probeerden een onderhoud te krijgen met één hunner bestuurders, teneinde te spreken over een uitkering. Hun werd medegedeeld, dat er tot nu toe geen mededeling door hen was gedaan, dat zij in staking waren gegaan. Om een onderhoud te verkrijgen met een van de bestuursleden, dienden zij op een ander tijdstip terug te komen, daar met een stoet voor de deur niet werd vergaderd.

Vervolgens begaven de stakers zich naar de fabriek Oosterveld, waar de leiders van deze demonstratie, vermoedelijk leden van het actie-comité, een onderhoud hadden met de directie. Na dit onderhoud werd het resultaat op de volgende wijze onder woorden gebracht: "Kameraden, de bespreking is mislukt; we zullen laten zien, wie de blankste billen heeft".

De Uniebonden hebben de directie in overweging gegeven, alle mogelijke moeite te doen om de niet-stakende arbeiders aan het werk te houden.

Het verdere verloop van deze staking zal U worden bericht.

De Commissaris van Politie,

E. J. M. van der ...

UITTREKSEL

Voor OD 169 Naam ERKENDE STAKINGEN
Origineel in OD 535 Naam NEDERL. VROUWEN BEWEGING (OPENB. VERG.)
Volgnr. Ag.nr. 30825 Aard van het stuk
Afz. I.D. ENSCHEDE Datum 5-3-48

Verslag van een bijeenkomst, belegd door de Nederlandse Vrouwenbeweging, afdeling Enschede, voor de vrouwen van de stakers bij de textielfabriek Oosterveld, gehouden op 4 Maart 1948 in "Ons Huis" te Enschede.

Aanwezig ca. 70 personen, waarvan 30 vrouwen (zaalcap. 100)

spreker: een onbekend gebleven vrouw.

medewerker: een accordeonist.

Opgemerkt werd, dat zich onder de aanwezigen een tweetal leden van het plaatselijk bestuur van de E.V.C. bevond, alsmede enige leden van het Comité van Actie dat werd opgericht in verband met de staking op de fabriek Oosterveld.

Uitgetrokken door JW Afd./Sectie ACD 4 Datum 21-6-48
Op aanwijzing van B III a

Politie Haarlem

BUREAU B

15.3.48

Volvo.

3.MRZ.1948

ACD/31251

Hiernevens heb ik de eer U te doen toekomen het rapport no.11/2-004 van de I.D.Haarlem, betreffende de op 8 dezer uitgebroken staking van een gedeelte van het personeel der N.V.HIN Kousenfabriek te Haarlem. De staking is thans practisch geëindigd.

Deze staking is ongetwijfeld op touw gezet door bij de N.V.werkzame EVC-ers, doch de mogelijkheid is niet uitgesloten dat ze feitelijk haar oorzaak vindt in de overigens mislukte poging van de directeur der N.V.Salvo te Hilversum ~~en de poging~~ om de vakman (duitser) Rehm voor zijn bedrijfje te behouden. Getracht zal worden hierin nader licht te krijgen.

De Hoofdcommissaris van Politie,

Aan
Centrale Veiligheidsdienst
Javastraat 68
's-Gravenhage

STAKING personeel der N.V.HIN Kousenfabriek, Zijlweg Haarlem.

Bij deze N.V.zijn ongeveer 800 personen werkzaam, waarvan ongeveer 40% georganiseerd zou zijn (in sommige afdelingen bedraagt dit 75%, in andere, w.o. de vlakbrei-afdeling 35%).

Bij deze N.V.doen zich-zoals in alle bedrijven-nu en dan wrijvingen voor tussen leiding en personeel, doch deze konden tot dusver steeds worden opgeheven. Zoo ook in het volgende geval. Er werken 2 dagploegen en 1 nachtploeg. De dagploegen werkten tot voor kort samen 88 uur per week tegen vol weekloon met 10% toeslag. Het maximum-aantal uren dat gewerkt mag worden tegen dit loon en toeslag bedraagt 96 uur. De directie nu wilde de werk-uren der dagploegen op 92 uur per week brengen doch de bestaande beloning handhaven. Hiertegen rees verzet. Na overleg werd besloten de werk-uren voor de dagploegen te bepalen op 92, doch de toeslag te brengen van 10 op 12 $\frac{1}{2}$ %. Hiermede gingen de arbeiders accoord.

Een ander punt van belang was het volgende:

Bij de N.V.Hin werkten voor de oorlog veel vreemdelingen, alle vaklieden, deze namen uiteraard verschillende sleutelposities in het bedrijf in. De oorzaak daarvan was o.a. dat Nederland geen voldoende vaklieden voor deze in ons land nog jonge industrie kon opbrengen. Bij het personeel bestond nu de vrees dat de directie met het oog op het permanente personeelstekort weer vele vreemdelingen (als vaklui) zou aantrekken, welke de plaatsen der Nederlandse arbeiders zouden gaan innemen en t.z.t. ook zouden worden gebruikt om de lonen te drukken.

In verband hiermede werd op 11 April 1947 tussen de directie der N.V. en de vakorganisaties een contract getekend, waarbij de N.V.Hin werd toegestaan maximum 10 vreemdelingen op te nemen in het bedrijf, doch liefst geen Duitsers.

Van dit door het contract vastgelegde recht der N.V. maakte de directie gebruik door enige vreemdelingen in dienst te nemen. Momenteel werken er vier vreemdelingen, waaronder de DUITSER Arno Karl Rehm, geboren 8 Februari 1913 te Thalheim, thans wonende te Haarlem Aelbertsbergstraat 29.

Deze Rehm werkte reeds ver voor de oorlog bij Hin, zoo ook bij de capitulatie van Nederland in 1940. Kort daarna werd Rehm door de Duitsers gearresteerd wegens dienstweigering. Hij werd overgebracht naar Duitschland en veroordeeld. Enige maanden na zijn veroordeling werd hij voor de keus gesteld om of als soldaat te gaan vechten of bij weigering de gevolgen daarvan te ondergaan. Hij koos het eerste en werd met een strafcompagnie-ingezet aan het Oostfront. Na een verwonding te hebben opgelopen werd hij overgeplaatst naar Nederland en deed dienst in de omgeving van Rotterdam en in het Zuiden des lands. Daar hielp hij o.a. een Amerikaans piloot ontkomen en slipte tenslotte zelf door de linies, waarna hij door de Engelsen werd gearresteerd en als krijgsgevangene overgebracht naar Engeland. Van daar werd hij overgebracht naar Hamburg. Hij kwam tenslotte weer in Nederland terecht en ging werken bij de N.V. Salvo te Hilversum. Hij werd enige tijd geleden aangesteld bij de N.V. Hin in Haarlem.

nl. op 1 Maart 1948

Tegen zijn tewerkstelling bij Hin werd door arbeiders van de vlakbrei-afdeling bezwaar gemaakt. In het dagblad "De Waarheid" verscheen op 6 Maart het volgende artikel:

"Arbeiders tegen de tewerkstelling van collaborateur. "De arbeiders werkzaam op de afdeling "cotton" van de kousenfabriek van de N.V. Hin te Haarlem, gehoord hebbende dat een zekere Rehm, vroeger werkzaam bij de firma Hin, thans weer tewerkgesteld zal worden, wetend dat genoemde

Rehm

Rehm tijdens de oorlog een belangrijke rol heeft gespeeld in het Nazi-leger, zich herinnerend de ellende die door dit regime over de wereld werd gebracht, protesteren met klem tegen aannemen van bovengenoemde persoon, kunnen er niet voor instaan dat, wanneer Rehm te werk gesteld zal worden, de bedrijfsvrede gehandhaafd zal worden, doen een beroep op de directie in verband met het bovenstaande, Rehm niet in het bedrijf te werk te stellen".

Bovenstaande motie werd door de arbeiders van genoemde fabriek aangenomen."

Aldus de Waarheid.

Opgemerkt zij dat het destijds door de Vreemdelingendienst van de politie Haarlem ingestelde onderzoek geen aanwijzingen heeft opgeleverd waaruit een politiek niet acceptabele houding van Rehm kon worden geconcludeerd. Van de zijde der politie is dan ook gunstig geadviseerd aan de Rijksvreemdelingendienst.

op welke datum Rehm begon te werken

Op 8 Maart 1948/tijdens de ochtendpauze kwam het tot een openlijke agitatie tegen de aanwezigheid van Rehm. Arbeiders van de vlakbrei-afdeling deelden aan de directie mede, dat zij niet aan het werk gingen zolang Rehm in dienst bleef.

De directie nam daarop contact op met de drie grote vakbonden, nl. de R.K., de Christ. en het N.V.V. De vertegenwoordigers dezer bonden schieden zich na een bespreking achter de directie. Namens het N.V.V. werden de stakende arbeiders toegesproken door de heer De Kruij, die mededeelde dat de staking niet de sympathie der vakbonden had.

De arbeiders van Hin, welke aangesloten zijn bij het E.V.C., met name W.H. Fictoor, P.v.d. Knoop, P. Zoeteman en A.F.C. Linthorst, stookten het vuurtje verder op en ongeveer 175 arbeiders van de afdeling legden het werk neer.

Volgens de directie kunnen ongeveer 50 arbeiders beschouwd worden als bewuste stakers, de rest zou het werk hebben neergelegd uit solidariteit. De verwachting was dat de volgende morgen 85% der arbeiders weer aan het werk zou gaan.

Op 9 Maart bleek dat de stakers voet bij stuk hielden en dat zich een 40-tal arbeiders van andere afdelingen bij de staking had aangesloten, nadat zij op straat voor de fabriekspoort waren aangesproken door postende stakers.

Bij de fabriek wordt door groepen stakers gepost bij het op en afgaan der ploegen. Verstoring der orde vond tot dusver niet plaats en het geheel verliep rustig. Wel werd werkwilligen ingefluisterd dat de E.V.C. alles zou betalen, ook al zou het een half jaar duren, want "Wij houden het langer vol dan Hin".

Op 9 Maart 1948 omstreeks 10 uur werd in het gebouw "De Nijverheid" aan de Jansstraat te Haarlem een bijeenkomst van de stakers gehouden.

X Het woord werd o.ä. gevoerd door het bestuurslid der E.V.C. Brouwer, de bij Hin werkzame Pool B. Zawislak (een pool uit het leger van Gen. Anders en als zodanig in Nederland toegelaten). Deze laatste was nogal opgewonden en meende dat het conflict buiten de bonden omging en een kwestie was tussen directie en personeel. Hij drong er op aan om de eenheid te bewaren. Uiteraard deelde Brouwer mede dat de E.V.C. achter de staking stond en moreel en finantieel steun zou verlenen.

Er werd een stakingscomité gevormd, bestaande uit Fictoor, Slot, Kleinhout, Bernhard en Sabelis (resp. van E.V.C., N.V.V., KVP (?) en onbekend) Slot nam de leiding van het comité in handen en stelde zich met de directie in verbinding. De directie bleek echter geen behoefte te hebben aan contact met het stakingscomité.

Nadat Slot dit aan de vergadering had medegedeeld, werden de namen der aanwezigen opgenomen en werd na telefonisch overleg met het EVC-bestuur besloten diezelfde dag om 7 uur des avonds opnieuw bijeen te komen. (Gezocht werd naar een zaal voor 300 man)

In de loop van de dag bleek dat de stakers weer in "De Nijverheid" bijeen zouden komen en dat om 8 uur door de drie vakbonden een bespreking met hun leden zou plaats hebben in de cantine van HIN.

Eerstbedoel

Eerstbedoelde vergadering begon om 20.00 uur en eindigde 22.50 uur. Zij werd bezocht door 141 personen. De bijeenkomst was rommelig en de sprekers soms slecht verstaanbaar.

Als eerste spreker trad op de heer Slot, die beweerde des morgens namens het stakingscomité een onderhoud te hebben gehad met de directie van Hin. Deze had hem de volgende punten voorgelegd:

1. Hin is volkomen vrij in het aannemen van arbeiders, zolang zij nog geen 10 vreemdelingen heeft aangetrokken,
2. de stakers zullen worden ontslagen indien zij zich niet op 10 Maart des morgens allen werkwillige hebben gemeld,
3. de stakers zullen worden vervolgd wegens contractbreuk,
4. de directie heeft in deze kwestie de steun van de Unie-bonden en het G.A.B.

Slot had daarop elders geïnformeerd en was tot de conclusie gekomen, dat de directie sterker stond dan de stakers. Hij betoogde dat men zich niet moest blind staren op de aanwezigheid in het bedrijf van de duitser Rehm, omdat deze persoon politiek niets aanvechtbaars was aan te wrijven.

De staking was zo vervolgde hij begonnen om terugkeer der vooroorlogse toestanden waarin buitenlanders de sleutelpositie's in het bedrijf hadden, te voorkomen. Niettemin adviseerde hij het werk te hervatten, omdat de N.V. toch haar zin zou doordrijven en daarin gesteund werd door de diverse instanties. Hij was er van overtuigd dat de staking zou verwateren en de stakers individueel tenslotte de dupe zouden worden.

Hierop riep de E.V.C.-er Fictoor: "Als wij in de fabriek gaan komen wij in een concentratiekamp".

Slot vervolgde en woog diverse punten tegen elkaar af en kwam wederom tot de conclusie dat verder staken nutteloos was, temeer waar zij niet op de steun van het Haarlemse publiek kon rekenen, aangezien dit in hoge mate was beïnvloed door de pers, die de E.V.C. als de stakings-verwekker beschouwde. Als bewijs hiervoor las hij enkele passages uit de Nieuwe Haarlemse Courant, het Haarlems Dagblad voor.

(Uit het applaus dat na zijn optreden klonk maakte Slot blijkbaar op dat de lust tot staken was verdwenen. In elk geval schijnt hij zich met de directie van Hin (bijeenkomst aldaar om 8 uur begonnen) in verbinding te hebben gesteld en daar te hebben beweerd dat met 90% zekerheid de staking de volgende dag zou worden opgeheven).

De volgende spreker was het EVC bestuurslid Brouwer, die van mening was dat Hin thans haar laatste kaarten uitspeelde, doch dat de stakers beslist zouden winnen indien zij gezamenlijk doorzetten. In dit verband wees hij op de stakingen bij de meelfabriek "Hollandia", bij de "Ceres" en bij "Oosterveld".

Op een vraag in hoeverre de E.V.C. achter de stakers stond, beweerde Brouwer dat de E.V.C. aan haar leden 70% van hun weekloon betaalt. Voor de anders-en ongeorganiseerden zal worden getracht ook 70% van hun loon bij elkaar te krijgen. Dit zou moeten komen uit de solidariteitskas der E.V.C., welke f 13000.- groot is, en uit de opbrengst van collectes. (De stakingskas der E.V.C. zou f 2000.000.- groot zijn).

Intussen had de in de zaal aanwezige verslaggever van "De Waarheid", de heer De Wolff, zich naar aanleiding van de vraag of inderdaad tegen de stakers een gerechtelijke actie zou kunnen worden ingesteld wegens contractbreuk telefonisch in verbinding gesteld met een raadsman, welke hij "Nanny" noemde. Deze raadsman had hem-zoals Brouwer later de bijeenkomst mededeelde-gezegd dat hij dit niet kon beoordelen alvorens het contract te hebben gelezen en op de vraag van De Wolff of tegen stakende politieke delinquenten of vreemdelingen van overheidswege zou kunnen worden opgetreden had de raadsman geantwoord dat alleen vreemdelingen konden worden getroffen door intrekking van hun verblijfsvergunning.

De bijeenkomst besloot vervolgens over te gaan tot stemming. Voorgesteld werd dat zij die niet meer wenschten te staken hun rechterhand zouden opsteken. Dit geschiedde. Resultaat: 30 aanwezigen, w.o. de heer Slot voornoemd, en een viertal vreemdelingen, werkzaam bij Hin, bleken tegen verder staken te zijn.

Slot

Slot-als lid van het stakingscomité-drong daarop aan op een nieuwe schriftelijke stemming omdat volgens hem verschillende aanwezigen niet voor hun mening durfden uit te komen.

Een der EVC-ers deelde daarop stemmingsformulieren uit. Resultaat: 136 vóór voortzetting der staking, 21 tegen en 5 blanco.

Slot deelde daarop mede dat hij de consequenties niet meer durft te dragen en zich daarom uit het stakingscomité terug te trekken.

Hoewel dit aanvankelijk op enig verzet stuitte werd een nieuw stakingscomité benoemd, bestaande uit:

Fictoor (E.V.C.), Bakker (Eendracht), Brickert (N.V.V.), Mosterd (E.V.C.) en Kraansma (ongeorganiseerd).

De bij de R.K. en de Christ. organisaties aangesloten aanwezigen wisten zich (nog) niet beschikbaar te stellen voor deelname aan het comité.

Op voorstel van de EVC'er Brouwer werd besloten om op 10 Maart weer bijeen te komen (om steunbiljetten in te vullen?) en wel om 15.00 uur de letters A tot en met L, en de rest om 16.00 uur. Merkwaardigerwijze werd niet gezegd en niet geïnformeerd waar men bijeen zou komen.

Later werd beweerd dat men in de cantine van Hin zou komen.

De vergadering had overigens een volkomen rustig verloop.

(Gebleken is dat op 10 Maart des middags omstreeks 3 uur het stakingscomité in een kamer van "De Nijverheid" heeft vergaderd).

De bijeenkomst van het personeel der stakende afdelingen, belegd door de Uniebonden in de cantine van de N.V.Hin, begon om 7 uur. De leiding berustte bij de heer Wind, hoofdbestuurder van "Unitas", terwijl voorts als sprekers optraden de heer Van der Heyde (St. Lambertus) en Kruit (Eendracht).

Van de ongeveer 100 bij deze drie bonden aangesloten arbeiders waren er ongeveer 30 aanwezig.

In deze bijeenkomst werd vastgesteld dat gisteren (8 Maart) slechts een klein deel der stakers tegen de door de bonden (Kruit) aangenomen houding was, doch dat dit kleine deel bereikt had dat de rest ook ging staken. Kruit had een onderhoud gehad met het door de stakers gevormde comité, had hen medegedeeld niet met hen te willen onderhandelen, doch hen nogmaals het standpunt van de bonden (vasthouden aan de op 11 April 1947 gemaakte overeenkomst met Hin) uiteengezet.

De deputatie van het stakingscomité had hem beloofd een en ander aan de stakers-bijeenkomst in "De Nijverheid" te zullen overbrengen. Kruit hoopte dat de stakers zouden besluiten het werk te hervatten.

Hij zette nog eens uiteen dat de op 11 April 1947 gemaakte overeenkomst met de N.V. alle waarborgen in zich houdt om te voorkomen dat de toestand van 1939, waarbij ongelimiteerd vreemdelingen bij Hin konden worden aangenomen, zou terugkeren.

De heer Kruit, zowel als de andere organisatieleiders wezen er op, dat deze overeenkomst destijds met grote meerderheid van stemmen was geaccepteerd en men zich nu dus aan dit contract diende te houden.

Gewezen werd op het feit, dat deze staking verliep precies volgens het recept van de E.V.C. De staking wordt drie tot vier weken gaande gehouden, waarna het steungeld ophoudt en de arbeiders met hangende pootjes moeten terugkeren naar hun werk. Dergelijke stakingen, waaraan de Uniebonden niet wenschen mee te doen brengen alleen maar ellende voor de arbeiders, doch de E.V.C. bereikt er haar doel mee, namelijk broebel water, waarin ze dan kunnen gaan vissen.

Het geval Rehm werd uitvoerig besproken en de organisatieleiders waren van mening dat deze Rehm een der weinige fatsoenlijke Duitsers was en lid was van "De Eendracht".

Om halfnegen arriveerde ter vergadering de heer Slot van het Stakingscomité, die mededeelde dat het voor 80% zeker was, dat de stakers morgen (10 Maart) om 6 uur weer zouden gaan werken. Bepaalde voorwaarden waren daaraan niet verbonden.

Staan de de vergadering werd tenslotte een resolutie aanvaard, waarbij men ~~zich~~ verklaarde zich te zullen aanhouden aan de aangegane over-

overeenkomst van 11 April 1947 en niets tegen de persoon van de
duitser Rehm te hebben.

Tenslotte deelde de heer Kruit mede, dat de directie de aan de sta-
kers toegedachte ontslagen had opgehouden, doch dat dit slechts gold
voor hen die zich op 10 Maart 1948 weer zouden melden als werkwilli-
ge.

(In dit verband zij opgemerkt dat Hin voornemens was alle stakers
te ontslaan en daarna slechts terug te nemen degenen die zij wenst.
Op deze wijze wil de directie bereiken dat de raddraaiers in deze
niet in het bedrijf terugkeren. De vakbondbestuurders hebben de di-
rectie bewogen dit standpunt te verlaten om een nieuw conflict te
voorkomen).

Op 10 Maart 1948 blijkt de staking voort te duren. Van de 180
stakers keerden des morgens slechts 15 man op het werk terug, zodat
het aantal stakers op 10 Maart nog 165 man bedraagt.

Hedenmorgen heeft Hin ontslagbrieven verzonden aan W.J. Moser - OK
A.F.C. Linthorst, C.J. Langerak, W.H. Fictoor en P. Zoeteman, allen EVCers.
De rest is nog vastgehouden.

Des middags ontving de directie Hin een brief van het stakings-
comité, getekend door de secretaris (met rode inkt) Brouwer, bestuurs-
lid van het EVC alhier, luidende dat de directie voor onderhandelinge-
n met het comité dit kon bereiken in gebouw "De Nijverheid" alhier
waar elke dag van 10 tot 16 uur zitting zou worden gehouden.

Des middags kwam een 75tal, hoofdzakelijk jongere, stakers in "De
Nijverheid" bijeen om steunformulieren in te vullen. Een deputatie
werkwilligen voerde, op instigatie van de directie, het woord. Gevolg
dat des middags de stakers druppelsgewijze naar hun werk terugkeer-
den. De algemene verwachting onder de stakers is dat het overgrote
deel, bang geworden door de houding van de directie, weer zou gaan
werken. Slechts een 75tal wilden nog eens afwachten.

Op 11 Maart 1948 bleek het aantal stakers te zijn teruggelopen
tot ongeveer 40 man. Van middag zal in gebouw "De Nijverheid" nog-
maals door de stakers worden vergaderd om hun standpunt te bepalen.
De verwachting is dat in de loop van de dag zeker nog een twintig-
tal werkwilligen zich zullen melden. (Een der stakers is inmiddels
door de directie "ingebouwd" om als stakingsbreker te fungeren) Ont-
slagbrieven zijn verder niet verzonden, de directie van Hin zal daar-
mede wachten totdat de uitslag van de bijeenkomst van hedenmiddag
bekend geworden is.

De ontslagen EVCers (zie hierboven) worden in geen geval teruggenomen.
(Fictoor heeft verklaard dat hij als Hin zijn ontslag handhaaft
wel bij de Hoogovens terecht kan).

Practisch gesproken is de staking thans geheel verwaterd.

Wanordelijkheden deden zich totaal niet voor. Algemeen ziet men
in dat de stakende arbeiders zich hebben laten misleiden door een
stel raddraaiers (zie bovengenoemde personen) en de staking in strijd
was met de overeenkomst van 11 April 1947.

Verder is het volgende van belang om op te merken.

Jacobus Johannes van Es, geboren 12 September 1915 Haarlem,
thans wonende Geuzenweg 181 Hilversum, doch elk weekend in Haarlem
vertoevende en dikwijls de café's in de Smedestraat, Spaarnwouder-
straat en op de Grote Markt Haarlem bezoekende, werkte ten tijde
dat bij Hin de duitser Rehm daar ook werkzaam was, eveneens bij Hin.
(Hij is een goed vakman). Sedert enige jaren werkt Van Es echter
op de kousenfabriek van de N.V. Salvo in Hilversum.
Toen Rehm in 1946 in Nederland terugkeerde had hij de bedoeling om
bij Hin te gaan werken. Deze N.V. kon hem echter toen niet plaatsen
met het oog op de algemene afkeer tegen Duitsers onder de arbeiders.
Rehm ging werken bij de N.V. Salvo Hilversum.

Op influistering van Van Es werd door de arbeiders van Salvo tegen
Rehm agitatie gevoerd, zodat tenslotte een bestuurslid van het NVV

202
IX

er aan te pas moest komen. Nadat deze aan de arbeiders had medege-
deeld dat Rehm -na grondig onderzoek- door het N.V.V. was toegelaten
als lid van de "Eendracht" en dus tegen Rehm niets was in te bren-
gen, keerde de rust in het bedrijf terug. Van Es bood daarop aan Rehm
zijn verontschuldiging aan onder mededeling niet met de juiste toe-
dracht van Rehm's geschiedenis op de hoogte te zijn geweest.

Enige tijd later kreeg Rehm ongenoegen met de directeur van de N.V.
Salvo, tengevolge waarvan Rehm de directeur mededeelde ontslag te
zullen nemen per 1 Maart 1948.

P2

Rehm solliciteerde daarop bij Hin en werd daar aangenomen. De di-
recteur van de N.V. Salvo trachtte daarop Rehm voor zijn bedrijfje
(er werken ongeveer 35 man) te behouden door hem aan te bieden een
baan van werkbaas. Rehm weigerde echter. Vervolgens heeft de direc-
teur (eene Blok, schoonzoon van de eigenaar van het bedrijf eene Vos)
getracht de Vreemdelingendienst Hilversum te bewegen Rehm te belet-
ten elders (dus bij Hin) te gaan werken. Dit liep natuurlijk op niets
uit. De directeur werd daarop grof en zeide dan zelf zijn maatreg-
len wel te zullen nemen.

Van Es schijnt van de directeur geld geleend te hebben, is een on-
evenwichtig man en moet veel van een borreltje houden. Hij onder-
hield steeds contact met arbeiders van Hin (Fictoor en Knoop) en was
steeds volkomen op de hoogte van de personeels-, technische- en ande-
re omstandigheden van de fabriek der N.V. Hin.

Van Es zou lid zijn van het N.V.V. doch steeds in de contramine
verkeren.

Getracht zal worden na te gaan of en zo ja in hoeverre een en an-
der bij deze staking een rol heeft gespeeld.

Haarlem, 11 Maart 1948.

Op 12 Maart 1948, des middags 3 uur, vervoegden de 40 nog stakenden
zich aan de fabriek om een onderhoud met de directie, waarna men
weer aan het werk zou gaan. De directie weigerde een onderhoud en
gaf tot halfvier gelegenheid zich weer te melden. Hierop gingen 25
man weer aan het werk.

11
11
11

De rest, nl. H.M. Otter, Thorbeckestraat 37, C.J. Langerak, Z. Brouwerstr.
16, C.v.d. Steeg, Berckheydestr. 26 w., H.C. Bakker, Spionkopstr. 69,
B. Kleinhout, Roemer Visscherstr. 187, L. Egnond, Kweekerlaan 11 (Sant-
poort), J. van Bogget, Sophiast. 7rd. en J. Sonneveld, Eendjespoortstr.
25 allen te Haarlem, ontvingen daarop eveneens een ontslagbrief.
Zodat in totaal 13 arbeider werden ontslagen als gevolg van de
king.

Onbekend
op kaart

De secretaris van het stakingscomité, het EVC bestuurslid Brouwer,
had aan de 5 ontslagen EVCers (zie hierboven) het advies gegeven om
gewoon weer aan het werk te gaan, daar zij de ontvangst van hun ont-
slagbrief konden ontkennen (was nl. niet aangetekend verzonden). De
directie gaf evenwel te verstaan hiermede geen genoegen te nemen.
Zij overweegt thans evenwel om 2 van deze vijf, nl. Linthorst en Mo-
ser weer aan te nemen.

Haarlem, 13 Maart 1948.

7 (Men wilde nl. als voorwaarde stellen terugname van de reeds
ontslagen 5 EVCers)

20 April

8.

B. 31251

V. RD.3

11-2-004

11 Maart 1948

Staking N.V. "Hin"
Kousenfabriek en E.V.C.

GEHEIM

UITGEBOKT

Met verwijzing naar Uw in margine genoemd schrijven heb ik de eer U te verzoeken mij in kennis te willen doen stellen met de personalia, politieke oriëntering en activiteit, alsmede met de eventuele functie in de E.V.C. van de in Uw rapport genoemde stakingsagitatoren, de leden van het oude en nieuwe stakingscomité en de ontslagen arbeiders. Dezelfde gegevens zal ik ook gaarne ontvangen omtrent het vermelde bestuurslid der E.V.C. Brouwer.

Voorts zal ik gaarne vernemen of de in het rapport genoemde H.C. Bakker identiek is aan Hubertus Cornelis Bakker, geb. 21 October 1924 te Haarlem, wonende aldaar Spionkopstraat 69, die in Mei 1945 is aangehouden als lid van de S.S. en in Augustus 1945 naar het kamp Vught is overgebracht.

Het Hoofd van de
CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST,
namens deze:

J.G. Crabbendam.

De Heer HoofdCommissaris
van Politie
te HAARLEM.

9 55170

Volleerdig antwoorden
per 20 453

W.H. Fictoor
P. van Knoop
P. Zoeteman
A.F.C. Kluithorst

2. Staking op talar

Fictoor E.V.C.

~~Slot~~ N.V.V.

Kleinhouw R.K.

Bernhard

? - Sabelis

Staking op comité

Bronner

Manufactuur Postul E.V.C.
Secretaris Stakings Comité

W.J. Moser

A.F.C. Kluithorst

C.J. Langerak

W.H. Fictoor

P. Zoeteman

E.V.C. - allen ontslagen

Fictoor E.V.C.

x Bakker N.W.

Brickert N.V.V.

Mosterd E.V.C.

Kraansma ongeorg.

Nieuw Stakings
comité

H.M. Otter

C.J. Langerak

C.v.d. Steeg

x H.C. Bakker

B Kleinhouw

L Edmond

H.v. Bogset

H. Sommeveld

na nuw geresette Staking
ontslagen.

21 Juni 1948

31251

V. RD.3

UITGEBOENI

GEHEIM

Rappel.

Hiermede moge ik U mijn schrijven d.d. 20 April 1948
no. 31251 in herinnering brengen, waarbij ik U verzocht mij
nadere gegevens te willen verstrekken omtrent E.V.C.-ers,
betrokken bij de Staking N.V. "Hin" Kousenfabriek te Haarlem.
Met spoedige beantwoording zult U mij zeer verplichten.

HET HOOFD VAN DE CENTRALE
VEILIGHEIDSDIENST,
namens deze:

De Heer Hoofdcommissaris van Politie
te
Haarlem.

J.G.Crabbendam.

55720

MINISTERIE VAN ALGEMENE ZAKEN

B.
No. 31251.

's-Gravenhage, 15 December 1948.

Onderwerp: Rappel.

V. TZ.3.

G E H E I M.

Hiermede moge ik U nogmaals mijn schrijven dd. 20-4-1948 No. 31251 in herinnering brengen, waarbij ik U verzocht mij nadere gegevens te willen verstrekken omtrent de in Uw rapport No. 11/2-004, d.d. 12-3-'48 genoemde personen, die betrokken waren bij de staking N.V. "Hin" Kousenfabriek te Uwent.

HET HOOFD VAN DE DIENST,
voor deze:

J
L. J. van Laere.

Aan de Heer
Hoofdcommissaris van Politie,
te
H A A R L E M.

a 55170

Inlichtingendienst.

No. P. 234a/48.

Onderwerp: staking Oosterveld.

BUREAU B

G E H E I M .

18 MAR 1948

16. MRZ. 1948

ACD/31407

In aansluiting op hetgeen over de staking in de spinnerij Oosterveld werd bericht in de rapporten P. 234/48 en R. 86 (punt 6b) heb ik de eer Uedelgestrengte het voldoende te berichten:

Genoemde staking kan als geëindigd worden beschouwd, daar de stakende arbeiders met ingang van 8 Maart j.l. door de directie werden ontslagen.

Uit het verdere verloop van de staking is het volgende vermeldenwaard:

Vanaf 4 Maart 1948 werd overdag doorlopend door enige stakers gepost bij de ingang van de fabriek. Volgens "De Waarheid", dd. 5-3-48, was de reden hiervan, dat er met bemiddeling van het Westelijk Arbeidsbureau enige "onderkruipers" waren tewerkgesteld.

Aangezien de werkwillige arbeiders niet genegen waren "besmet" werk te verrichten, en de directie de indruk verkreeg, dat wanneer de stakers officieel ontslag zouden krijgen wegens contractbreuk, het merendeel der werkwilligen wel daartoe genegen zou zijn, werd aan alle stakers een aangetekend schrijven gericht met de mededeling, dat zij uiterlijk 8 Maart 1948 het werk moesten hervatten en dat zij anders ontslagen waren met ingang van die datum.

Omdat hieraan door geen enkele staker gevolg werd gegeven, werd op diezelfde datum het werkwillige personeel verzocht er mee in te stemmen, voorlopig niet in ploegen te werken, doch slechts in één dagploeg alle werkzaamheden te verrichten. Bij een gehouden stemming van dit personeel bleek het merendeel hiervoor te zijn.

Op 9 Maart 1948 werd door een tiental stakers bij de ingang van de fabriek aan de werkwilligen een gestencilde brief uitgereikt, waarvan een exemplaar hierbij wordt gevoegd. Op de daarin genoemde bijeenkomst verschenen 14 werkwillige arbeiders. Eén van hen zou aan de "stakingsleiding" (opmerkelijk: voordien "Comité van Actie") kort en duidelijk hebben medegedeeld, hoe de mening der werkwillige arbeiders was. Er werd geen gevolg gegeven aan de uitnodiging van de stakers, het werk neer te leggen.

Op 11 Maart j.l. werden opnieuw 6 personen aangehouden, waaronder een tweetal hoofdbestuurders der E.V.C., die collecteerden voor de stakers bij Oosterveld.

-2-

A A N:

Hét Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst,

Javastraat 68,

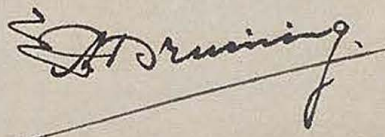
's-Gravenhage.

Deze zijn genaamd:

- Herman de Jonge, geb. te Steenwijkerwold, 13.4.86, textielarbeider bij Oosterveld, won. te Enschede, Leliestraat 134;
- Jan Willem Elshof, geb. te Enschede, 9.11.07, textielarbeider bij Oosterveld, won. te Enschede, Lipperkerkstraat 337;
- * Frederik Leushuis, geb. te Den Ham, 21.5.03, voorzitter landelijke bedrijfsgroep Kleding- en Textielnijverheid der E.V.C., won. te Almelo, Elzenstraat 46;
- * Simon Korper, geb. te Amsterdam, 25.9.07, hoofdbestuurder der EVC, won. te A'dam, Schalkburgerstraat 33 hs, zie Uw schrijven No. 22995, dd. 5.12.47 en het daarop dezerzijds gegeven antwoord;
- Herman Frederik ter Mors, geb. te Lonneker, 14.2.11, sjouwer, wonende te Enschede, Oostburgweg 80, staat bij Oosterveld bekend als lastig E.V.C.-er;
- Sieger Leunge, geb. te Lonneker, 19.8.22, textielarbeider bij Oosterveld, won. te Enschede, Lonnekerweg 98, lid C.P.N. en E.V.C., staat in het bedrijf bekend als raddraaier.

Door de hierboven genoemde gang van zaken is de productie van het bedrijf momenteel een derde van voorheen.

De Commissaris van Politie,

Bylage 31407

Arbeiders en Arbeidsters.

Na verschillende pogingen om jullie tot besmet werk aan te sporen, heeft den Heer Hofman gemeend om met leugens jullie tot deze vuile werkzaamheden te gebruiken.

Zo is er door Hofman aan jullie medegedeeld dat hij getracht heeft om met de stakingsleiding in contact te komen, dit is een leugen.

Waarom deelt hij dit aan jullie mede? Dit doet hij om de suggestie bij jullie ingang te doen vinden, dat de stakers niet bereid zouden zijn om tot een oplossing te komen.

Hierna is er een stemming gehouden die als volgt is uitgevallen: 64 voor besmet werk, 62 tegen en 27 blanco.

Maar wie heeft dit gecontroleerd? Dit is gedaan door 1 persoon. Waar is de garantie dat deze telling juist is?

Arbeiders en Arbeidsters wij roepen jullie op, doe geen besmet werk. Wij zijn vast besloten om deze gerechtvaardigde strijd tot een succesvol einde te leiden.

Wij laten dan ook onze strijd door niemand ondermijnen. Wij zullen ons hiertegen met al ons te dienste staande middelen verdedigen.

Wij roepen U tevens op, om Morgenmiddag 10 Maart, om 12 uur in Cafe Hofstede, Tubantiasingel te komen en met ons deze zaak te bespreken, waarbij wij speciaal den Heer Hofman uitnodigen, om daar het zelfde wat hij buiten onze aanwezigheid heeft gedaan, mede te delen.

De Stakingsleiding.

UITTREKSEL

Voor 0.0 169 Naam Erkende stakingen
Origineel in 430 Naam Toest and Textielbedrijven
Volg nr. Ag. nr. 32123 Aard van het stuk Gemeentepolitie Enschede
Afz. Inlichtingendienst Datum 27-3-'48

Hierbij doe ik U tevens toekomen een "TEXTIEL-BULLETTIN" uitgave van de Algemene Bond van werkers in de Textiel- en Kledingnijverheid, aangesloten bij de E.V.C. Deze bulletins werden in gedeelten van deze gemeente huis aan huis te koop aangeboden door tsakers van de Spinnerij Oosterveld.

Uitgetrokken door G.H. Afd./Sectie A.C.D. 4 Datum 15.4.48

UITTREKSEL

Voor OD 169 Naam ERKENDE STAKINGEN
Origineel in OD 244 Naam C.P.N. VERGADERINGEN - OVERIJSSSEL
Volgnr. Ag.nr. 32312 Aard van het stuk
Afz. I.D. ENSCHEDE Datum 30-3-48

Verslag van de op Woensdag 24 Maart 1948 gehouden openbare vergadering in Cafe Lippinkhof te Enschede, belegd door de C.P.N.

- - - -
Verder memoreerde Teiwes de staking bij Oosterveld, waarbij hij opmerkte, dat, in tegenstelling met diverse publicaties in dagbladen, de staking geenszins aan het verlopen was. Wel waren een 20 tal arbeiders weer~~st~~ in de fabriek gegaan, doch na een korte bewerking in samenwerking met de E.V.C. hadden zij het bedrijf opnieuw verlaten en stond men er moreel beter voor dan ooit.

- - - -
In zijn slotwoord kwam Teiwes terug^{op} hetgeen hij in zijn inleiding had gezegd omtrent de staking bij Oosterveld. In deze inleiding had hij n.l. de C.P.N. enigszins vereenzelvigd met de E.V.C. Om geen verkeerde indruk bij de aanwezigen achter te laten wenste hij er op te wijzen, dat de C.P.N. zich uiteraard niet bemoeit met de E.V.C., die volgens spreker geheel los staat van de C.P.N. Wel had de C.P.N. vanzelfsprekend het recht en de plicht om een partijlid op een verkeerde handelwijze attent te maken.

Uitgetrokken door JW Afd./Sectie ACD 4 a Datum 22-6-48
Op aanwijzing van B. V

UITTREKSEL

Voor OD 169..... Naam Erkende stakingen.

Origineel in OD 348..... Naam Maandrapporten Noord-Brabant

Volg nr. Ag. nr. 32735..... Aard van het stuk rapport

Afz. Gen. Politie Wilburg..... Datum 5-4-48

Door een zevental arbeiders van evenzoveel textielfabrieken alhier, zich noemende vertegenwoordigers der arbeiders werd een motie ingezonden aan de Heer Officier van Justitie bij de Arrondissementsrechtbank te Almelo in verband met een uitspraak betreffende een loonconflict bij de Firme van Heek en Co. te Enschede.

Deze motie werd medeondertekend door pln. 115 arbeiders in hoofdzaak allen werkzaam bij de AA-Be-fabriek alhier, waarvan zoals bij onderzoek is gebleken, de meesten ongeorganiseerd zijn. De zich noemende vertegenwoordigers van de arbeiders welke deze motie inzonden zijn leden van de C.P.N. of E.V.C.

Op 6 Maart 1948 werden door het plaatselijk bestuur van de EVC alhier aan verschillende textielfabrieken alhier pamfletten onder de arbeiders verspreid waarin dezen werden aangespoord om op Maandag 8 Maart 1948 in verband met de uitspraak van de Economische Rechter te Almelo, een proteststaking van een uur te houden en dan deze proteststaking aan de economische Rechter bekend te maken. Deze poging om het werk een uur stil te leggen heeft geen enkel resultaat gehad en overal werd normaal doorgewerkt.

Uitgetrokken door PR..... Afd./Sectie ACD 4..... Datum 8-7-48

UITTREKSEL

Voor OD.169 (6) Naam erkende stakingen
Origineel in OD.342 Naam Maandr. rapporten
Volg nr. Ag. nr. 34844 Aard van het stuk maandoverzicht April 1948
..... Afz. Pol. Enschede Datum 5.5.48

Stakingen.

Staking Spinnerij Oosterveld.

Zoals reeds werd bericht in het rapport over de maand Maart 1948 was het aantal stakers aan het eind van die maand met c.a. 30 verminderd, zodat het totaal aantal toen ca. 120 bedroeg. Nadat op 2.4.48 een bespreking had plaats gehad tussen de stakingsleiding en de plaatselijke bestuurder der Uniebonden, welke geen resultaat opleverde, vond ruim een week badien een tweede bespreking plaats van de Uniebestuurders, thans met de stakers. Ook hier werd geen overeenstemming bereikt. In hoofdzaak werd dit geweten aan het feit, dat de stakers vresden, dat de directie van Oosterveld niet genegen zou zijn, alle stakers terug te nemen, m.a.w. raddraaiers zou uitsluiten. Op ca. 13.4.48 verzocht de communist Heinrich Bernard OTTO, in zijn kwaliteit van wethouder van Enschede, telefonisch aan de directie van Oosterveld om een onderhoud. Hij wenste desgevraagd niet mee te delen, wa rover dit onderhoud zou plaats vanden. Daar hij belast is met de verdeling van woonruimte in Enschede er een kwestie lopende was over de woningen van enkele personealsleden, heeft de directie, in de mening verkerend dat hij waarschijnlijk daarover wilde spreken, dit onderhoud toegezegd. Het bleek nadien dat hij over de staking wenste te spreken. Hij informeerde, of de directie genegen was, alle ontslagen arbeiders weer in dienst te nemen. Hem werd duidelijk te kennegegeven, dat de directie zich dit wenste voet te behouden ~~xxx~~ en verder, dat mogelijk de teruggekeerde arbeiders in een andere functie dan voorheen zouden worden tewerkgesteld. Dit laatste met het oogmerk om in de meeste vitale delen van het be rijk uitsluitend betrouwbare krachten te plaatsen/

Ook werd hem te kennen gegeven, dat eventuele besprekingen alleen zouden plaats vinden met de erkende bonden en nadat het werk was hervat.

Op Donderdag, 15-4-48, werden daarop een 49-tal arbeiders opnieuw tewerkgesteld. Hierbij waren ook enige, overigens niet lastige EVC-ers. Het hun aangewezen werk werd geaccepteerd. Het ligt in de bedoeling in de loop dezer maand de overige in te schakelen. Vertrouwelijk werd meegedeeld, dat ca. 10 arbeiders niet zullen worden teruggenomen.

Door de plaatselijke pers-uitgezonderd "De Waarheid"-werd deze gang van zaken volgens de feiten weergegeven. Gesproken werd o.a. van "het zoveelste door de communisten ontkende conflict, dat in een nederlaag voor de aanstichters is geëindigd."

"De Waarheid" in zijn editie van 17-4-48 schreef echter: "De strijd bij spinnerij Oosterveld is met succes bekrond." en: "de directie is de garantie afgedwongen, dat alle arbeiders weer zouden worden aangenomen en geen rancunemaatregelen zouden worden toegepast." Verder heette het, dat "binnen een week bespreking zal worden gehouden, waarbij ook de EVC zal zijn vertegenwoordigd."

De directie van Oosterveld kwalificeert deze bewering als even zovele leugens. In verband met deze staking en hetgeen is vermeld in de overzichten No. 2 en 3-1948 in hoofdstuk XVII (overzicht der stakingen), moge ik erop wijzen, dat daarin ten onrechte is vermeld, dat buiten de 150 stakende arbeiders, een aantal arbeiders noodgedwongen werd uitgesloten. In mijn schrijven p. 234/48, dd. 11.2.48, wees ik op de mogelijkheid daarvan. Doordat de directie na ruim een maand het twee-ploegenstelsel verving door een dagploeg, werd dit echter voorkomen.

Uitgetrokken door GH Afd./Sectie ACD/4 Datum 12.8.48

UITTREKSEL

Voor OD 169 VI Naam Erkende Stakingen Textielbedrijven
Origineel in OD 169 IV Naam Erkende Stakingen - Metaalbedrijven
Volgnr. Ag.nr. 54226 Aard van het stuk Verg. Verslag
Afz. Datum 25-1-49

Verslag van een op 25 Januari 1949 gehouden bijeenkomst van stakers in de bedrijven van de Nederlandse Dok- en Scheepsbouw Maatschappij, Kledingfabriek Hollandia en Schoonmaakdienst Gemsto te Amsterdam, belegd door de E.V.C. in Gebouw Bellevue aan de Leidsekade te Amsterdam

Uitgetrokken door AGK Afd./Sectie AGD/4 Datum I-3-49
Op aanwijzing van

005.a.

Haarlem

Bericht op Uw ref.:
31251 dd. 20.4.'48
en 15.12.'48.

Volgno.

10 FEB. 1949

ACD/551/0

In aanvulling op het U toegezonden rapport No.11/2-604, betreffende de staking bij de N.V.Hin, Kousenfabriek te Haarlem, zij vermeld, dat de personalia van de daarin genoemde personen luiden:

1. F i c t o o r, Wilhelmus Hendrikus, Haarlem 13.2.1917, cottonbreier, Hertzogstraat 29, Haarlem. Lid E.V.C.;
2. K n o o p van der, Pieter, Haarlem 14.2.1920, cottonbreier, Kleverparkweg 141, Haarlem. Lid E.V.C.;
3. Z o e t e m a n, Pieter, 1.8.1923, Kanaalstraat 144, Amsterdam (verdere gegevens niet bekend) en
4. L i n t h o r s t, Arie Frederik Cornelis, Haarlem 11.11.1918, cottonbreier, Lange Raamstraat 1, Haarlem. Lid E.V.C.

17 Februari 1949.

alleen op kaart

Aan de:
Centrale Veiligheidsdienst
Javastraat 68
's-Gravenhage.

DOSS. No.: DD 169⁶
 CRT.: Vrije Volk.
 DATUM: 15-2-49

B III

RVD

Overbergen
 in 169⁶

Kan dit niet betek
 in een RA

Toontje lager

Het is bekend, dat de C.P.N., en in haar kielzog ook de E.V.C., zich buitengewoon druk maakt over de politieke zuiverheid van haar tegenstanders. Wij herinneren aan de rel tegen Vorrink en Goedhart en aan het feit, dat Sal Tas in de Amsterdamse raad anti-semiet is genoemd. Minder bekend is, dat de E.V.C. de leiding van de staking bij Hollandia-Kattenburg heeft toevertrouwd aan een politieke delinquent Stans Huberts.

Mejuffrouw Stans Huberts, wier portret we in „Eén”, het maandblad van de communistische jeugdvereniging A.N.J.V. aantreffen, heeft een belangwekkende loopbaan achter de rug. Zij is lid geweest van de N.S.B. en heeft gewerkt bij de Nederlandse Volksdienst, het Marine Bekleidingsamt en het Duitse Rode Kruis. Haar naam komt voor in de kartotheek van de Fürsorge-Offizier van de Waffen-S.S.

Wij begrijpen nu ten volle de verontwaardiging van de staaksters, die ruiten hielpen ingooien bij de maffers, die zich onder de leiding van Stans niet thuis voelden.

De E.V.C. zal samen met de C.P.N. de Februaristaking herdenken met een afzonderlijke meeting, omdat slechts de communisten, en zij alleen, de echte onvervalste strijders tegen het nationaal-socialisme waren en zijn.

Wij willen er niet veel van zeggen, maar raden de heren aan een toontje lager te zingen.

op kaart: MS

~~see~~
~~in / a~~
 Constantia
 Huberts

Feb. Amsterdam
 22.11.19

Amsterdam
 10 Rijfjesstr. 6.

48175

UITTREKSEL

Voor OD 169⁶ Naam Erkende stakingen.
Origineel in OD 348 Naam Maandrapporten Noord-Brabant.
Volgnr. Ag.nr. 56687 Aard van het stuk Maandoverzicht v.1.2.49 t/m 28.2.49
Afz. Tilburg. Datum 1.3.49.

In het begin van de maand werden bij enige textiel fabrieken alhier, namens de algemene textiel- en kledingsbond, aangesloten bij de EVC aan de arbeiders pamfletten uitgereikt. Deze bond die voorheen genaamd was, afdeling kleding en textiel aangesloten bij de EVC afd. Tilburg is nu schijnbaar omgedoopt in Algemene Textiel en Kleding Bond, afd. Tilburg. Hierin zouden zitting hebben de door mij meermalen genoemde personen A.C.M. Galle, wonende Veestraat 61, alhier, M. van Dillen, Valkenierstraat 46, alhier en J.H.J. van Lieshout, wonende Heemskerckstraat 25, alhier. Op enige textiefabrieken, alhier, is door leden van de CPN en EVC getracht om de arbeiders te bewegen het werk neer te leggen en zich solidair te verklaren met de stakende arbeiders in de textiel te Gemert, echter zonder resultaat. Eveneens is getracht bij meisjes werkzaam op de confectiefabriek N.V. Max Straten, Pliushaven, alhier, te staken en zich solidair te verklaren met de arbeiders(sters) der Hollandia-fabrieken te Amsterdam, doch ook zonder resultaat.

Uitgetrokken door v.p. Afd./Sectie a.c.d. IV B Datum 24.3.49
Op aanwijzing van

GEMEENTE-POLITIE TILBURG

No. 2730 I.D.

met 2 bijlage. n.

Bericht op missive

d.d.

Spel

B

Vol. no.
TILBURG, 28 Maart 1949.
29 MRT 1949
ACD/ 50770

Ik heb de eer U hierbij te doen toekomen een aan mij uitgebracht rapport omtrent een wilde staking, welke op 24 Maart j.l. is ontstaan in de afdeling spinnerij van de Firma Verschuuren-Piron, spinnerij en wollenstoffenfabriek te Tilburg.

Typ. J.
Coll.

Hr.

De Commissaris van Politie,

Aan

de Centrale Contrôle Dienst
Sweelinckplein 14

te 's-Gravenhage.

7/169 6
XXX
Ⓚ

No. 10.

Onderwerp: Wilde staking in Spinnerij en Wollenstoffenfabriek van de Firma Verschuuren-Piron te Tilburg;

R A P P O R T.

Hiermede heb ik, rapporteur no. 3, de eer U Edelgestrengde beleefd het navolgende te rapporteren;

Op Donderdag 24 Maart 1949 is er onder het personeel van de afdeling spinnerij van de Firma Verschuuren-Piron, Spinnerij en Wollenstoffenfabriek, gelegen aan de Koningshoeven 259, alhier, een wilde staking uitgebroken.

Op de fabriek zijn werkzaam ruim 200 personen.

De staking omvat plus minus 40 personen, werkzaam in de spinnerij.

De oorzaak van deze wilde staking moet worden gezocht in het feit dat door de Directie twee personen zijn aangesteld die toezicht moeten uitoefenen op het personeel werkzaam in de spinnerij teneinde lijntrekkerij tegen te gaan en daardoor de productie op te voeren. Met deze maatregelen kan het personeel, zich niet verenigen.

Er is een stakingscomité gevormd bestaande uit:

- OK
- 1e. Franciscus Ludovicus Maria OERLEMANS, geboren 13 Januari 1907, wonende te Tilburg Merelstraat 32;
 - 2e. Antonius Franciscus BRUURS geboren 15 Januari 1917, wonende te Tilburg van Hessen Kasselstraat 51.
 - 3e. Lambertus Andreas OERLEMANS, geboren 14 April 1924, wonende te Moergestel, Oisterwijkseweg D157.

Er zijn manifesten uitgegeven waarvan een afschrift bij dit rapport wordt overgelegd.

Leden van de E.V.C. stoken.

Deze wilde staking heeft een rustig verloop.

Tilburg, 25 Maart 1949.

De Rapporteur,

No. 3.

Aan de Heer
Commissaris van Politie
te

TILBURG.

STAKING VERSCHUREN PIROH. N. V.

TILBURG.

L.S.

Vanaf 24 Maart staan wij, de spinners van Verschuren Piroh in staking.

De oorzaken van deze staking liggen in de volgende feiten:

Reeds vanaf October heeft de fabriekscommissie al het mogelijke in het werk gesteld, om graven welke vanaf dien datum reeds lagen op te lossen. Alles is door deze mensen, in samenwerking met ons, (de spinners) in het werk gesteld om met de Directie tot overeenstemming te komen, doch niets mocht baten.

Integendeel, steeds werden er andere verslechteringen ingevoerd.

Op het moment is het zelfs zo: Dat de assortimenten van 's-Morgens 5 uur tot 's avonds tien uur (dus in twee ploegen) draaien en de self-actings acht en een half uur.

Dit houdt in dat wij gedwongen werden in 8 1/2 uur die arbeid te verrichten waarvoor feitelijk 17 uur nodig zou zijn.

En in plaats dat door dit jaagsysteem de lonen stegen, werd er systematisch aan ons loon geknabbeld.

Nog niet tevreden ging de Directie Maandag 21 Maart j.l. er toe over om twee mensen aan te stellen, welke werden gebruikt om ons op te jagen.

Dit was de druppel die de emmer over de oever loopen en zoals gezegd, Donderdag morgen legden wij het werk neer.

WIJ ZIJN VAST BESLOTEN OM ONS KRACHTIG TEGEN DIT SYSTEEM TE VERZETTEN!
Wij zijn van mening dat de door ons geleverde prestatie tot uitdrukking moet komen in het loonzakje.

DUS GEEN LOONSVERLAGING, MAAR LOONSVERHOOGING, DAAR HEBBEN WIJ RECHT OP!
Op het moment zijn wij gedwongen de strijd aan te gaan en misschien reeds binnen kort zijn jullie aan de beurt.

WIJ DOEN UEN BEROEP OP U ALLEN, OM ONZE STRIJD WELKE RECHTVAARDIG IS, MORTEL EN FINANCIËEL TE ONDERSTEUNEN.

HOOG DE SOLIDARITEIT.

Voor het stakingscomité
nammes de stakers,

F. Oerlemans
A. Bruurs
L. Oerlemans.

UITTREKSEL

Voor OD 169 - 6. Naam "Erkende Stakingen".
 Origineel in OD 348. Naam "Maandrapporten-Noord Brabant".
 Volgnr. Ag.nr. 59254. Aard van het stuk Rapport.
Afz. E.D. Tilburg. Datum Maart 1949.

Op Donderdag 24 Maart 1949 is er een wilde staking uitgebroken onder het personeel van de afdeling spinnerij werkzaam op de Spinnerij en Wollenstoffenfabriek van de Firma Verschuuren & Piron, gelegen aan de Koningshoeven, alhier.

Bij deze staking zijn ongeveer 40 personen betrokken, op 2 na allen van de afdeling spinnerij. Deze staking heeft tot op heden een rustig verloop. Er werd een stakingscomite gevormd, doch de E.V.C. heeft de algehele leiding.

De leden van het stakingscomite zijn echter geen E.V.C.ers doch vermoedelijk niet georganiseerd.

Opdracht is de Uniebesturen hierin te betrekken, doch dit is niet gelukt, daar deze oordelen, eerst het werk hervatten en dan besprekingen voeren.

Ook is er getracht door het stakingscomite met de Directie besprekingen te voeren, doch deze stelde eveneens als eis eerst de werkzaamheden te hervatten. Daarna is door de E.V.C. getracht met de Directie in contact te komen, doch hierop is door de Directie geantwoord geen E.V.C.-organisatie te kennen.

Door bemiddeling van steunbonnen en steun van de E.V.C. zouden de stakers f.35,- en f.40,- per week worden uitbetaald. Deze staking heeft tot heden een rustig verloop en aan de fabriek wordt niet gepost.

Bij de AaBb Wollenstoffen en Wollendekenfabriek N.V. gelegen aan de Koningshoeven, Alhier werden zoals het onderschrift luidt, door een aantal AaBe-arbeiders pamfletten onder de arbeiders verspreid met als bovenschrijft "Arbeiders opgelet", (Zie bijlage I rood in OD 261-5.)

Hierbij wordt opgemerkt dat bedoelde van Dillen is de bekende vurige C.P.N.er Martinus van DILLEN, geboren te Utrecht 12.10.08, wonende te Tilburg, Valkenierstraat 46. Met hetzelfde doel worden aan genoemde eveneens pamfletten verspreid namens het Bestuur der Algemene Bond van Werkers in de Textiel en Kledingindustrie (A.T.E.K.) onderafdeling van de E.V.C. met als bovenschrijft "Aan de arbeiders der Firma AaBe", (Zie bijlage II rood in OD 261-5.)

Gebleden is dat M. van DILLEN voornoemd niet in de Ondernemingsraad is gekozen.

De stemming onder de bevolking alhier rustig te noemen.

Uitgetrokken door J.H. Afd./Sectie ACD-IV-b. Datum 25.5.49.

Op aanwijzing van B III e.

No. 17.

Onderwerp: Wilde staking bij de Firma Verschuuren Piron;

Vol.

13 APR. 1949

AED/ 59913

R A P P O R T .

In verband met de wilde staking in de spinnerij van de wollenstoffenfabriek van de Firma Verschuuren - Piron, aan de Koningshoeven, alhier, kan door mij, rapporteur no. 3, het navolgende worden gerapporteerd:

Door de Directie is de staking als geeindigd beschouwd.

Op Woensdag 6 April 1949 is door de Directie, aan de stakende arbeiders een aangestekend schrijven verzonden waarin hen werd medegedeeld om op Donderdag 7 April 1949 te werkzaamheden te hervatten. Indien zulks niet gebeurde, hield de Directie zich het recht voor, de stakende arbeiders te ontslaan.

Aan deze oproep werd door een viertal arbeiders gehoor gegeven.

Nadien werden de stakende arbeiders aangeschreven om op Vrijdag 8 April 1949 hun ontslagbewijs aan de fabriek te komen afhalen. Hieraan werd door geen der arbeiders voldaan. Het ontslagbewijs is hen vervolgens, op Zaterdag 9 April 1949, per post toegezonden.

Ongeregeldheden hebben zich niet voorgedaan.

In verband met de toezending van de ontslagbewijzen, aan de stakers en mede in verband met een poging van de Directie om de arbeiders binnen het bedrijf te verplichten het werk der stakers over te nemen werden de arbeiders, werkzaam bij Verschuuren - Piron, alsmede de stakers opgeroepen voor een personeelsvergadering op Maandag 11 April 1949, in het café van Leijten aan de Broekhovenseweg 322, alhier.

Op deze vergadering, die te ongeveer 20.00 uur aanving en die onder leiding stond van de E.V.C., waren aanwezig plus minus 40 personen.

Nadat de vergadering door een lid van het stakingscomité was geopend en hij het doel van deze bijeenkomst duidelijk wilde maken, bleef hij na enkele woorden gezegd te hebben, steken, en was niet meer in staat om nog een woord uit te brengen. Het woord werd toen overgenomen door Gijsbertus Franciscus Spijkers geboren te Tilburg 10 April 1908, algemeen bestuurder van de E.V.C. wonende van Alkenadestraat 11, alhier. Hij schetste aller eerst de vooroorlogse toestanden op de textielfabrieken o.a. het jaag-systeem, het ploegen werken en het bedienen der getouwen. Vervolgens zag hij het spook der werkloosheid steeds nader komen. Dan kwam hij tot de oorzaak van de staking bij Verschuuren - Piron. De oorzaak van deze staking was niet, aldus spreker, het aanstellen van twee mensen op de fabriek welke zouden worden gebruikt om het jaagsysteem weer op te voeren, hetgeen wel de klap op de vuurpijl was geweest. De oorzaak van deze staking begint reeds bij de in October 1948 ingevoerde verslechteringen van de werkzaamheden en het sindsdien systematisch knabbelen aan het loon.

Aan de Heer
Commissaris van Politie
te

T I L B U R G .

Hiervoor moeten wij vechten, aldus spreker, Indien jullie dit verliezen zullen er nieuwe verslechtingen komen. De Firma Verschuuren - Piron is de voorproef van de verslechtingen voor de gehele textiel-industrie.

Spreker deed een beroep op de niet-stakende arbeiders om deze strijd, welke rechtvaardig is, moreel en finantieel te steunen en geen besmet werk te maken.

"Laat U niet bang maken door het ontslagbewijs dat U hebt ontvangen. Als de Firma Verschuuren - Piron denkt dat wij het finantieel niet lang zullen bolwerken, zeg ik, misschien langer als zij, want als onze bronnen hier zijn uitgeput hebben wij nog Eindhoven, Helmond, den Bosch, enz."

Vervolgens werd het woord gevoerd door een zekere van der Wolde, vermoedelijk afkomstig uit Twente.

Deze spreker hield een zuiver propagandistische rede, waarin hij tot eenheid aanspoorde. Deze eenheid bestaat, aldus spreker, bij de E.V.C.

Vervolgens werd de aanwezigen gevraagd of er onder hen waren die het woord wensten of vragen wilden stellen. Er gaf zich echter niemand op. Door een der arbeiders, die volgens zijn zeggen door de Firma Verschuuren - Piron was uitgeleend aan een andere fabriek werd gezegd, de staking tot het bittere einde vol te houden. Ook de overige arbeiders, aldus opmerker, bij de Firma Verschuuren - Piron moeten een offer brengen door het vervallen van de premie die tien à twaalf gulden per week beloofd.

De stemming in de vergadering was onder de jongere arbeiders optimistisch, bij de ouderen meer gedrukt.

Tilburg 12 April 1949.

I.D.

UITTREKSEL

Uit : PD 895
Ag.no. : 6.0.12.5
Voor : PD 169-6

*afgedrukt
in
OD 169 6*

FAan de rij van bedrijven, die in de laatste maanden van een staking te lijden hebben gehad is op 10 Maart jl. toegevoegd de N.V. AMSTERDAMSE TRICOT en KUNSTZIJDEFABRIEK "A.T.E.K."
Stopzetting van de uitbetaling van lonen, die uitgingen boven de wettelijk toegestane, is de oorzaak van dit conflict. Na gehouden contrôle door de C.E.D.E.C. was komen vast te staan, dat door de werkgever lonen werden uitbetaald die van f 10.- tot f 25.- boven de toegestane lonen lager.
Van het uit 54 personen bestaande personeel, nemen er 42
E--hoofdzakelijk vrouwen-- aan de staking deel.

16-12-1979

C4.

UITTREKSEL

Voor ED 169- 6. Naam "Wilde stakingen".
Origineel in 01 348. Naam "Maandrapporten Noord Brabant".
Volgnr. Ag.nr. 612.99. Aard van het stuk Verslag.
..... Afz. I.D. Tilburg. Datum 2.5.49.

Op 25 April 1949 hebben de arbeiders vande Firma Verschuuren - Piñon, die op 24 Maart 1949 in wilde staking waren gegaan, onder de oude voorwaarden het werk hervat. Hoewel aan deze arbeiders door de Directie een antslagbewijs werd thuisgezonden, heeft men hen, na overleg met de Uniebonden, weer aangenomen. Een uitzonderinghiervoor heeft men gemaakt voor 2 arbeiders die werkzaam waren in de twerrierij van genoemde fabriek. Zij waren met de arbeiders van de spinnerij in wilde staking gegaan en de directie wilde deze twee niet meer terug nemen. Met deze wilde staking is door de arbeiders geen enkel resultaat bereikt. Gedurende deze wilde staking werden aan de fabrieken door leden van de E.V.C. Stakingsbulletins uitgereikt, (zie bijlage I rood) Verder werden door de E.V.C. nog een tweetal pamfletten verspreid. (zie bijlage II en III rood) In de onmiddellijke nabijheid van de stakers was steeds een afgevaardigde van de E.V.C. genaamd H.J.v.d.WOLDE, wonende te Enschede Brinkstraat 340. Gedurende deze staking hebben zich geen incidenten voorgedaan. De stemming onder de bevolking is rustig te noemen.

Uitgetrokken door J.H. Afd./Sectie ACD IV b. Datum 9.7.49.
Op aanwijzing van B.V.

Uit : OD 345
Ag. no. : 64.310
Voor : OD 169-6

OD 17
↑
f

Het is op grond hiervan, dat wederom een beroep op de lezers wordt gedaan, waarvan het resultaat is geweest, dat in de maanden Januari, Februari en Maart, resp. f 175,34 f 148,97 en f 122,44 werd gestort.

C. Socialisme van Onder Op.

afdracht
c.o.d. 159

Het bestuur van de Nederlandse Bond van Vrije Socialistten deed in de aanvang van dit jaar door middel van een oproep, eveneens een beroep op de lezers van het orgaan "Socialisme van Onder Op" voor een financiële bijdrage. Het resultaat van deze oproep is geweest dat per 20 Maarj l. bij de administratie van het orgaan was binnengekomen een bedrag van f 802,50.

STAKINGEN.

Stopzetting van de uitbetaling van lonen boven het wettelijk vastgestelde bedrag was de oorzaak dat, meer in het bijzonder in het confectiebedrijf, enige stakingen werden geproclameerd, waarvan hieronder het resultaat wordt vermeld.

aantw
169⁶

De op 10 Maart jl. bij de N.V. Amsterdamse Tricot- en Kunstzijdefabriek (ATEK) geproclameerde staking, eindigde op 2 Mei jl. door het aan de staaksters, in totaal 46, gegeven ontslag.

169⁶

Op 14 April jl. werd door 13 van het uit 70 personen bestaande personeel van de Tricotagefabriek, Vijzelgracht 28, alhier, een staking geproclameerd, die 2 dagen daarna weer werd opgeheven. De loonkorting, variërende van f 7.- tot f 10.- per week, werd doorgevoerd.

169⁶

Veertig leden van het personeel, werkzaam op het confectie-atelier "Contrico" legden op 19 Mei 1949 de arbeid neer, hervatten haar op 20 Mei 1949, om op 27 Mei 1949 opnieuw in staking te gaan, welke op 28 Mei 1949 weer werd opgeheven.

In al deze gevallen stond de staking onder leiding van de E.V.C.

in afdracht
in OD 169⁶

Dezelfde oorzaak was aanleiding tot het proclameren op 21 April 1949 van een staking van stucadoors, die, voor wat Amsterdam betreft, ± 200 man omvat. Ter ondersteuning van deze actie werd op initiatief van de E.V.C.-Bouwvak, op diverse bouwobjecten hier ter stede op 30 Mei jl. een sympathiestaking van één uur geproclameerd. Hieraan werd niet, zoals door DE WAARHEID werd bericht, door 1000 man deelgenomen, doch door ten hoogste 500 man. De arbeid werd op het vastgestelde tijdstip weer hervat.

Blijkens een in het orgaan "Spartacus" gepubliceerde circulaire van het bestuur van de Algemene Bond van Werkers in de Bouwbedrijven, heeft dit bestuur getracht om door middel van het oprichten van z.g. actie-comité's de leiding van deze staking geheel in handen te krijgen. Aan de besturen der aangesloten afdelingen werden in deze circulaire de volgende richtlijnen daarvoor gegeven.

In

Vrijdag

19 SEP. 1949

A.D./69902

/Nederlandse

Op Woensdag, 14 September 1949, te 5 uur v.m., is in de N.V. Koninklijke/Fabriek van wollen dekens v.h. J.C. ZAALBERG en Zoon te Leiden, een wilde staking uitgebroken onder de arbeiders van de afdeling dekenweverij. Van de 48 arbeiders die op genoemde afdeling werken legden er 37 het werk neer, terwijl er twee aan het werk bleven. Van de overige negen arbeiders zijn er enige ziek en enige hebben vacantis. Omtrent hun standpunt aangaande de staking is niets bekend. De 37 stakers zijn niet georganiseerd. De 2 arbeiders die aan het werk bleven zijn wel georganiseerd.

De oorzaak der staking is de volgende:

Op 22 November 1948 staakten de arbeiders der dekenweverij van bovengenoemde firma eveneens naar aanleiding van de invoering van tariefloon. Hiermede gingen de arbeiders toen niet accoord en na een bespreking met de directie der fabriek en de bestuurders der Uniebonden werd voorlopig het vaste loon weer uitbetaald. Een tariefloon zou echter later worden ingevoerd, doch de arbeiders verlangden, dat dit tariefloon wetenschappelijk zou worden vastgesteld door een erkend Bureau. Door de arbeiders zelf is toen voordeze tarief vaststelling aangewezen het bureau KERKHOVEN te Amsterdam. Einde Maart 1949 is dit bureau met het ontwerp tariefloon klaar gekomen en na bespreking is dit ontwerp goedgekeurd door de arbeiders, de Bonden, de Rijksbemiddelaar en de directie der fabriek. Ook de Vakraad adviseerde het ontwerp goed te keuren. De Rijksbemiddelaar vond zelfs goed, dat bij invoering van de tarief-regeling het loonplafond (dus dat de arbeiders boven het vastgestelde maximum loon uitkwamen) werd doorboord. Bij de invoering van het systeem werd een overgangsperiode van 16 weken vastgesteld. De eerste 4 weken dat op dit tarief werd gewerkt zou, ongeacht de prestaties der arbeiders, het (vaste) loon voor 100 % worden uitbetaald. De overige 12 weken zouden, bij te geringe prestaties, kleine bedragen van het loon worden afgehouden. Op 17 Augustus 1949 werd bedoeld tariefloon ingevoerd. In de eerste 4 weken leverden sommige arbeiders prestaties van 115 - 118 en zelfs 121 %, waardoor dus bewezen werd, dat bij voldoende inspanning meer dan het normale kon worden bereikt. Het grootste gedeelte der arbeiders bleef echter beneden de 100 % en sommigen haalden niet meer dan 65 à 70 %. Op Dinsdag, 13 September 1949 (einde eerste 4 weken), na beëindiging der dagtaak, informeerden de arbeiders bij de directie der fabriek of het tariefloon gehandhaafd bleef. De directie antwoordde bevestigend en zei, dat het tariefloon was vastgesteld door een door hen zelf aangewezen bureau en dat zij (de arbeiders) zowel als de Bedrijfsunie hiermede accoord waren gegaan. De arbeiders zeiden zich te zullen beraden of zij de volgende ochtend al dan niet aan het werk zouden gaan. Bij de aanvang der werktijd op Woensdag, 14 September 1949 te 5 uur v.m., besloten 37 van de 39 arbeiders niet aan het werk te gaan.

Vermeld wordt nog, dat een groot gedeelte van de 37 stakende arbeiders wel georganiseerd is geweest, doch na de staking in November 1948 als lid van hun Bond bedankten. De Uniebonden steunen de staking niet.

Op Woensdag, 14 September 1949, kwamen twee J.V.C. bestuurders uit Amsterdam naar Leiden en hadden een bespreking met de

stakers.

Ongeregaldheden deden zich niet voor.

Leiden, 15 September 1949.

Aanvulling.

Bij nader onderzoek is gebleken, dat verschillende stakers wel georganiseerd zijn, verdeeld over de bestaande bonden. (3 E.V.Cers)
Tevens door de stakers geen overleg gepleegd met de besturen van hun organisatie.

Leiden *69982*
I.D. 881. A.

Onderwerp: Staking Zaalberg.

Volgno

20 SEP. 1949

ACD/70060

69982
In aansluiting op dezerzijds schrijven van 15-9-49, No. 881 Z., wordt het navolgende gerapporteerd:

De dekenwevers, die op 14 September 1949 in staking gingen, hebben hedenmorgen, (19 September 1949) het werk hervat. De Unie-Bonden hebben in dit conflict bemiddeld en stelden voor het werk te hervatten en daarna een bespreking te houden over de tarieven met de directie van het bedrijf en het bureau KERKHOFEN te Wassenaar, dat de tarieven in het bedrijf heeft vastgesteld. Deze bespreking zal op 20 September a.s. plaats vinden. Op een stakingsvergadering, welke op Zaterdag, 17 September alhier werd gehouden, werd besloten het werk te hervatten, onder voorwaarde, dat er op 20 September a.s. een bespreking met de directie zou plaats hebben, waaraan alle dekenwevers uit het bedrijf zouden kunnen deelnemen. Van werknemerszijde werd op deze vergadering gezegd, dat de invoering van het tariefloon een loonsverlaging betekende en wanneer er geen andere loonregeling tot stand kwam, er getracht zal worden op 24 September a.s. eenstaking te doen uitbreken, welke het gehele personeel van ZAALBERG zal omvatten. In dit bedrijf werken ongeveer 300 personen.

Omtrent het verloop derbesprekingen, welke morgen plaats vinden, zal nog nader worden gerapporteerd.

Leiden, 19 September 1949.

I.D. 881. A.

Onderwerp: Staking Zaalberg.

Volgno.

26 SEP. 1949.

ACD/ M0874

M0874 69982

In aansluiting op dezerzijds schrijven van 19-9-49, No. I.D. 881 A, wordt het navolgende gerapporteerd:

Op 20 September heeft de vergadering plaats gehad van de stakende wevers uit het bedrijf van Zaalberg met de directie van dit bedrijf en de Unie-besturen.

Op deze vergadering was tevens aanwezig een vertegenwoordiger van het Bureau Kerkhoven, welk bureau de tarieven voor het bedrijf heeft vastgesteld. Besloten is, om een commissie te benoemen van 4 personen uit het bedrijf (werknemers) en deze commissie zal over een periode van 16 weken de nieuwe tariefregeling nog nader bestuderen. Indien zulks nodig blijkt, zullen in overleg met het Bureau Kerkhoven, veranderingen in de tariefregeling worden aangebracht. De ingevoerde tariefregeling blijft dus gehandhaafd, zodat de stakers, die op 19 September 1949 het werk hebben hervat, geen resultaat hebben geboekt ten aanzien van hun gestelde eisen. De Unie-Bonden hebben in dit conflict bemiddeld, terwijl de E.V.C., zoals gebruikelijk, stookte.

Ongeregeldheden kwamen bij dit conflict niet voor.

Leiden, 21 September 1949.

169^b
Haarlem
015 169^b

No: 14/005 e.
Uw schrijven No:
31251 d.d. 20-4-1948
21-6-'48 en 15-12-'48.
Ond. Staking N.V. "HIN"
Kousenfabriek en E.V.C.

Volgno.

27 SEP. 1949

ACD/70453-

GEHEIM.

alle
op kaarst

Directe aanzetters der staking.

1. **F i c t o o r**, Wilhelmus Hendrikus, Haarlem 13-2-1917, cottonbreier, Hertzogstraat 29 Haarlem. Lid E.V.C. Is goed agitator. Meldde zich op 12-3-'45 vrijwillig voor werk tussen Meppel en Groningen in dienst van de N.S.D.A.P. Dossier op 12-12-'47 door O.F. geseponeerd. Werd op 1-10-'42 door R.H. t/z. diefstal in vereniging met braak veroordeeld tot 1 jaar gevangenisstraf. Werd ontslagen en is thans werkzaam bij de Haarl. Scheepsbouw.
2. **van der K n o o p**, Pieter Haarlem 14-2-1920, cottonbreier, Kleverparkweg 141, Haarlem. Lid E.V.C. (1948/1949). Werd ontslagen doch na een jaar weer teruggenomen. Beweert thans geen lid meer te zijn van de E.V.C.
3. **Z o e t e m a n**, Pieter, 1-8-1923, Kanaalstraat 114, Amsterdam. Communist en lid van de E.V.C. Werd ontslagen.
4. **L i n t h o r s t**, Arie Frederik Cornelis, Haarlem 11-11-'18, cottonbreier, Lange Raamstraat 1, Haarlem. Lid E.V.C. Is communistisch georiënteerd. Werd ontslagen, doch is thans weer teruggenomen.

In het 1e stakingscomité hadden zitting.

5. **F i c t o o r**, genoemd onder 1.
6. **S l o t**, Louis, Haarlem 17-12-1922, bteier, Wilgenstraat 64, Haarlem. Fungeerde na de uittreding uit dit comité, als vertrouwensman van de directie. Is aangesloten bij het N.V.V. Een door de PRA contra hem gevormd dossier werd op 19-3-'48 overgedragen aan de P.R.A. te Amsterdam. Werkt nog bij de fa. "HIN".
7. **K l e i n h o u t**, Bernardus, Haarlem, 3-11-1922, kousenbreier, Ooievaarstraat 14, Haarlem. Lid C.P.N. en E.V.C. '48/'49. Werd ontslagen en is thans werkzaam bij de Haarl. Scheepsbouw.
8. **B e r n h a r d**, Jan, Haarlem 9-4-'21, cottonbreier, Kleine Houtweg 4 rood Haarlem. Is waarschijnlijk aangesloten bij het N.V.V. In 1945 werd p/v. t/z. diefstal in vereniging van 50C paar kousen tegen hem opgemaakt. Depôt. Werd door de fa. "HIN" na de staking ontslagen doch kort daarop weer teruggenomen.

In het 2e stakingscomité hadden zitting

9. **F i c t o o r** genoemd onder 1.
10. **B a k k e r**, Hubertus, Cornelis, Haarlem 21-10-1924. Kousenbreier, Spionkopstraat 69, Haarlem. Aangesloten bij het N.V.V. Ging op 8-7-1942 vrijwillig naar Duitsland om te werken. Werd 2-8-1944 onder beschuldiging van sabotage door de S.D. te Des-sau gearresteerd en voor de keus gesteld dienstname Waffen S.S. of concentratiekamp. Tekende daarop voor het eerste en heeft daarbij dienst gedaan tot aan de capitulatie van Duitsland. Uniform en wapens gedragen. Uitspraak Tribunaal Haarlem 29-3-47 internering tot 1-7-'47 met ontzetting uit de kiesrechten en

- en het dienen bij de gewapende macht voor 10 jaar. Werd na de staking ontslagen doch kort daarop weer teruggenomen.
11. ~~X~~ B a n k e r t, Hendrikus Cornelis, Velsen 7-4-'21. Hoeuffstraat 2 Haarlem. Is aangesloten bij het N.V.V. Werd na de staking ontslagen.
12. ~~X~~ M o s e r, Wopke, Johannes 1-4-1914, breier, Paul Krügerstraat 34 rood, Haarlem. Politieke gezindheid kon niet vastgesteld worden. Werd ontslagen doch na de staking teruggenomen.
13. ~~X~~ G r a a n s m a, Hyacinthus Wilhelmus, Haarlem 17-8-1927, Leidse vaart 64, Haarlem. Is ongeorganiseerd. In 1944 werd p.v. t/z. diefstal en in 1945 t/z. verduistering tegen hem opgemaakt. Depôt. In 1948 werd hij t/z. diefstal veroordeeld tot 3 mnd. gev. In Juni 1944 tekende hij vrijwillig voor de Duitse Kriegsmarine doch ontvluchtte na drie dagen. In Jan. 1945 tekende hij opnieuw doch werd afgekeurd. Op 23-8-'47 werd hij v.w. buiten vervolging gesteld met een proeftijd van 3 jaar en ontzetting uit de rechten voor 10 jaar. Werd ontslagen.

Verder werden ontslagen en al of niet teruggenomen.

14. ~~X~~ L a n g e r a k, Cornelis Johannes Haarlem, 16-9-'18, breier, Zuid Brouwerstraat 20, Haarlem. Lid E.V.C. 1949. Werkte tijdens de bezetting vrijwillig voor de O.T. en in Duitsland. Werd ontslagen doch na een jaar teruggenomen, doch op 10-9-1949 weer ontslagen. Reden: "te weinig productiviteit".
15. ~~X~~ O t t e r, Hugo Moritz, Schoten 26-3-'27, Thorbeckestraat 37, Haarlem. Ontslagen.
16. ~~X~~ v a n d e S t e e g, Wijnand, Baarn 26-6-'96, Berckheijdestraat 26 zwart, Haarlem. Ontslagen.
17. ~~X~~ v a n E g m o n d, L. Kweekerslaan 11, Santpoort (Velsen). Geen verdere gegevens bekend. Ontslagen.
18. ~~X~~ v a n B o g g e t, Johannes, Haarlem 10-7-'96. Sophiastraat 7 rood Haarlem. Lid E.V.C. Werd in 1918 veroordeeld t/z. diefstal en in 1927 t/z. verduistering in dienstbetrekking tot 3 mnd. gev. voorw. proeftijd 3 jaar. Ontslagen. Werkt thans bij Haarl. Scheepsbouw.
19. ~~X~~ Z o n n e v e l t, Jan, Haarlem 28-3-1924, Eendjespoortstraat 25 Haarlem. Ontslagen.

De jaartallen vermeld achter de bijzonderheden betekent wanneer zulks bekend werd.

Verder zij vermeld, dat de in Uw schrijven genoemde H.A. Brouwer te Amsterdam woonachtig zou zijn. Hij is hoofdbestuurder van de E.V.C. en trad op als voorzitter resp. secretaris van de stakingscomités.

Nog zij vermeld, dat de eveneens in Uw schrijven genoemde H.C. Bakker identiek is aan de onder 10. genoemde Bakker.

A 26 September 1949.

Aan : Het Hoofd van de B.V.D.
Javastraat 68.
's-Gravenhage.

Enschede

3 October 1949.

No. P 522b.

Onderwerp: wilde staking
E. ter Kuile.

Bijlagen: 3

B
②
VERTROUWELIJK.

Volgno.

7 NOV. 1949

ACD/73162

VERSLAG van een WILDE STAKINGbij de N.V. Textielfabriek E. ter KUILE & Zn te Enschede.
(totaal 150 arbeiders).

- aantal stakers: 16 vrouwelijke arbeiders, werkzaam in een vitaal deel van het bedrijf.
- oorzaak : de vrouwenlonen in de textielindustrie in Twente liggen boven de CAO. In opdracht van het College van RB wordt door een wetenschappelijk bureau een onderzoek naar deze lonen ingesteld.
- aanleiding : het verschijnen van een bedrijfseconoom in de vrouwenafdeling, teneinde de tarieven op te nemen.
- duur : 17 tot 27 October 1949.

verloop en bemiddeling

Reeds op de dag na het uitbreken van de staking werden pamfletten verspreid in diverse bedrijven. Hierin richtten de staaksters een oproep tot alle textielarbeiders(sters) van Nederland. Gezien de opmaak, waren deze pamfletten kennelijk afkomstig van de EVC. (Zie bijlage I). Het op dit pamflet vermelde staaksterscomité riep daarin op tot deelneming aan een openbare vergadering, waar zij de redenen van de staking zouden uiteenzetten. Ook bevatte het een oproep tot het tekenen van steunlijsten, het vormen van comité's in elk bedrijf en het zenden van moties aan regering, ondernemers en organisaties. De redacties van de plaatselijke bladen werden bij afzonderlijk schrijven uitgenodigd, deze vergadering bij te wonen, "teneinde objectieve berichten van deze staking te kunnen geven."

Het staaksterscomité was uitgebreid met een viertal arbeiders uit het bedrijf.

De Uniebonden waren van mening dat de staaksters het werk dienden te hervatten.

"De Waarheid"

"De Waarheid" schreef, eveneens op 18-10-49, dat de mannelijke arbeidskrachten reeds het gevolg van het onderzoek van deze bedrijfseconoom hadden ondervonden in de vorm van loonsverlaging. (Dat dit laatste in strijd is met de feiten, werd reeds gemeld in rapport no. P 522a, dd. 18-10-49, handelende over een 2-daagse staking op dit zelfde bedrijf).

Op 18-10-49 werd een vergadering gehouden, waarop het gehele personeel door het stakingscomité was uitgenodigd. Volgens "De Waarheid" waren hier vertegenwoordigers van andere bedrijven uitgenodigd. Gebleken is, dat slechts ca. 30 personen aanwezig waren. Volgens "De Waarheid" van 19-10-49 sprak Frederik STEENBERGEN (10-5-16) namens de ATEK en verklaarde hij dat de mannelijke arbeiders in deze strijd naast de vrouwen moesten staan. De voorzitter van het stakingscomité van de K.V.T. te Deventer

②

der EVC en was reeds eerder agitator bij een staking op dit bedrijf.

~~X~~ Lambertus Hermanus Gerardus BINKHORST (24-3-15) is communist.
Hij is voorzitter van de fabriekscommissie en zou als correspondent van "De Waarheid" voor dit bedrijf optreden.

~~X~~ Lambertus KEELER (9-1-21) is communist en lid der EVC.

W.

zou op deze vergadering aanwezig zijn geweest en namens het personeel van dit bedrijf haar sympathie hebben betuigd.

"Het Vrije Volk" Dit blad gaf in zijn editie van 19-10-49, daartoe geïnspireerd door plaatselijke bestuurders van "De Eendracht" (NVV), in een artikel: "De EVC in Twente op het oorlogspad", een uiteenzetting van de kwestie met de vrouwenlonen. (Zie bijlage II). Dit was voor "De Waarheid" van 20-10-49 aanleiding om een staakster een "antwoord" aan "Het Vrije Volk" te laten geven, door haar te laten mededelen dat zij en haar familie deze krant de deur uit hadden gezet, benevens andere lectuur van de PvdA, en een abonnement op "De Waarheid" hadden genomen. Tevens berichtte dit blad over "Grote solidariteit met de staking", in de vorm van geldelijke steun. Op 19-10-49 zou namelijk reeds f 100,- zijn bijeengebracht. Ook van andere zijde werd vernomen, dat met steunlijsten werd gewerkt.

steunlijsten

Enige maatregelen, door de directie genomen om leden van het stakingscomité te weren uit de fabriekscommissie en de tariefcommissie, werden door "De Waarheid" betiteld als intimidatie. Ook "Het Vrije Volk" zou zich hieraan hebben schuldig gemaakt, daar het had geschreven "Dat er wel eens slachtoffers zouden kunnen vallen".

Daar de directie gedwongen zou zijn, spoedig het bedrijf stop te zetten wegens gebrek aan grondstoffen voor de wevers, werd besloten, de 16 staaksters als ontslagen te beschouwen, indien zij op 27-10-49 het werk niet zouden hervatten. Dit werd hen schriftelijk aangezegd.

Hoewel het merendeel dezer staaksters op genoemd tijdstip vóór het bedrijf aanwezig was en enigen van hen pamfletten uitdeelden, hervatten zij het werk niet.

Hiermede kan de staking als geëindigd worden beschouwd.

Op 28-10-49 werd daarop een openbare vergadering belegd door de stakingsleiding, welke in "De Waarheid" werd aangekondigd. Gebleken is dat hieraan slechts ca. 50 personen deelnamen. Op 29-10-49 vermeldde "De Waarheid" dat arbeiders uit diverse grote bedrijven te Enschede - een 8-tal werd genoemd - en van een bedrijf te Almelo - n.l. Schol-Engberts - hun sympathie hadden uitgesproken en enveloppen met solidariteitsgeld hadden overhandigd, terwijl door het ANJV en de NVB te Enschede morele en financiële steun zou zijn toegezegd. Door de Jeugdraad van de ATEK(EVC) tenslotte, werd omstreeks 31-10-49 een pamflet verspreid, getiteld: "Appèl aan de Twentse werkende jeugd", waarin zij zich solidair verklaarde met de staaksters en waarin een "gezellige bijeenkomst" op 4-11-49 werd aangekondigd, waarop het aandeel van de werkende jeugd in de strijd zou worden besproken.

ANJV, NVB
en
ATEK-Jeugdraad

Leden van het stakingscomité:

- Elisabeth CAPELLE (13-1-28) is lid der EVC en communistisch.
- Meintje BERGSMA, geb. 7-2-32, text. arb., wonende te Losser, Gronausestraat M 132. Zij zou lid van het NVV zijn,
- Christina BOMERT, geb. 22-4-17, text. arb., wonende te Enschede, Ceramstraat 27.
- Jan GERRITSEN, geb. 14-5-22 te Nijkerk, wever, won. te Enschede, Min. Dr. De Visserstr. 31. Zijn vader is lid der EVC.
- Johannes Jacobus REE, geb. 3-11-10 te Hengelo(O), text. arb., won. te Enschede, Willem de Clerqstr. 37; is vermoedelijk lid

OK.
c.g. aantok

Oproep van de stakende vrouwen, werkzaam bij E. ter Kuile Enschede.

Aan alle Textielarbeiders(sters) van Nederland

Collega's

Tot U richten zich de vrouwen, werkzaam bij E. ter Kuile te Enschede, welke, zoals U waarschijnlijk reeds gelezen zult hebben, sinds Maandag 17 October in staking zijn.

Reeds geruime tijd hebben de ondernemers, dus ook de directie van E. ter Kuile, economen in hun bedrijf aangesteld, teneinde door tijdopeneming (scherpere tarieven) de thans betaalde lonen voor de vrouwen te verlagen.

Waarom gebeurt dit?

Omdat volgens de regering en de ondernemers de thans betaalde lonen voor vrouwen te hoog zijn en verlaagd moeten worden tot het peil in de nieuwe loonregeling voor vrouwen. Dit betekent voor alle vrouwen, werkzaam in de textielindustrie, een grote loonsverlaging. Door taaien strijd, die de arbeiders in de textielindustrie hebben gevoerd, heeft het ondernemersdom en de regering het niet aangedurfd de thans betaalde lonen te verlagen en mede door deze strijd is het College van Rijksbemiddelaars gedwongen, de uurlonen voor vrouwen met enkele centen per uur te verhogen.

Toch moet worden vastgesteld, dat deze z.g.n. verhoogde vrouwenlonen nog steeds belangrijk lager liggen dan de werkelijk uitbetaalde lonen. Ondernemers en regering proberen dan ook door deze schijnbare verhoging de werkelijke lonen te verlagen tot het peil in de nieuwe loonregeling voor vrouwen. Wij zijn van mening, dat de tijd er zeker niet naar is, om verslechtingen te aanvaarden.

Voor nu, als gevolg van de devaluatie

regelmatig de prijzen stijgen, is het nodig loonsverhoging te eisen.

Wij hebben aan de lijve kunnen ondervinden, dat het invoeren van nieuwe tarieven betekent, harder werken en loonsverlaging. Wanneer wij nu niet in strijd gingen, om onze en daardoor alle vrouwenlonen te verdedigen, dan zullen zeer zeker binnenkort ook de mannenlonen verlaagd worden, omdat het in de bedoeling ligt van elke ondernemer, de vrouwen als loondrukster te gebruiken.

- Ondersteunt** ons daarom in deze strijd, door een financieel offer te brengen, wanneer onze lijsten bij jullie worden aangeboden.
- Ondersteunt** ons tevens door in elk bedrijf comité's te vormen die het verzet organiseren, tegen elke loonsverlaging en in overleg met de arbeiders loonsverhoging eisen, in verband met het steeds hoger worden der prijzen.
- Ondersteunt** onze eis, gelijk loon voor man en vrouw.
- Ondersteunt** ons door moties op te sturen, naar de regering, ondernemers en organisaties, waarin gij U uitspreekt tegen elke verslechting.

Treedt eensgezind op, want alleen door eenheid van actie is succes te bereiken.

Bezoekt de

Openbare Vergadering
op Vrijdag 28 October a.s. in
zaal 2 van „Ons Huis”, waar
het staaksters comité U, de
strijd die zij voeren, uiteen zal
zetten.

Aanvang 8 uur.

Het staaksterscomité van E. ter Kuile:

Mej. E. Capelle (E.V.C.) Voorzitster
Mej. M. Bergsma (N.V.V.) Secretaresse
Mej. C. Bomert (kernlid) Penningm.resse

Aangevuld met de onderstaande arbeiders
uit het bedrijf:

J. Gerritsen
J. Ree
Binkhorst (kernlid)
B. Keler

73 1/2

Appèl aan de Twentse werkende jeugd

Wij als jonge werkers, die in de bedrijven werken, ondervinden dagelijks grote onrechtvaardigheden, die in de bedrijven heersen.

Wij lezen mooie advertenties, in de dagbladen, zoals: „het is prettig werken bij Bendien”, „Oosterveld”, enz.: Is het prettig werken? als een econoom achter je staat met de klok?

Is het voor de jongens van ter Beek (Almelo) prettig werken, als ze vijf procent minder ploegentoeslag en $7\frac{1}{2}$ procent minder premietoeslag krijgen?

Neen, dit is geen prettig werken.

Dit betekent, harder werken en logischer wijze minder verdienen.

De toestand in de bedrijven wordt alle dagen slechter. Wij als jeugd zijn altijd gebruikt, om de winsten van de heren werkgevers te vergroten en om de lonen van de oudere makkers te drukken. Nu wil men ons harder laten werken, om mede de kosten van de oorlog in Indonesië op onze schouders af te wentelen.

Dit kan door de jeugd niet worden aanvaard

Wij zullen de strijd tegen de oorlog en tegen de verslechtering van de positie van de jeugd, in de bedrijven moeten voeren.

De jonge arbeidsters bij E. ter Kuile geven ons het voorbeeld. Op onze morele, zowel als financiële steun, moeten zij kunnen rekenen.

Want dit is geen kwestie van de arbeidsters bij E. ter Kuile alleen, het is een zaak van de gehele werkende jeugd.

Dit wordt bewezen door de pogingen van de textielabrikanten Scholl Engberts Scholten te Almelo en de K.V.T. te Deventer, om ons als jeugd, harder te willen laten werken voor minder geld. Wij als werkende jeugd, georganiseerd in de E.V.C., roepen de gehele werkende jeugd op, de strijd van de staaksters bij E. ter Kuile te ondersteunen. Zendt uit de bedrijven sympathiebetuigingen bij het stakingscomité in.

Het devies moet zijn:

Hun strijd is onze strijd

Maar er moet meer gebeuren! Laten wij hierover met elkaar spreken op onze gezellige bijeenkomst, die gehouden wordt op **VRIJDAG 4 NOVEMBER a.s. DES AVONDS 8 UUR IN ZAAL 2 van „ONS HUIS”, OLDENZAALSESTRAAT**, waar ontspanning zal zijn en wij als werkende jeugd, ons aandeel in de strijd zullen bespreken.

WIJ REKENEN OOK OP JOU, MAKKER.

Jeugdraad der Algemene Bond van werkers in de Textiel- en Kledingindustrie, aangesloten bij de E.V.C.

AAN DE TWENTSE TEXTIELARBEIDERS
OPROEP TOT SOLIDARITEIT!

200 Wevers van het textielbedrijf Raaymakers te Gemert (Nrd. Brabant) zijn in staking gegaan tegen een loonsverlaging van f 10.= tot f 14.=.

Zij roepen langs deze weg de Twentse textielarbeiders op tot solidariteit, ter ondersteuning van hun strijd en vragen hun medearbeiders hiervan blijk te geven als de steunlijsten worden aangeboden.

Namens de Stakingsleiding
M. Peters (penningm.)

60 169 6

UITREKSEL
Uit : 00 913
Ag.no.: 25503
Voor : 00 169-6

Vrije Volk 19-10-40 / 11
EVC in Twente op het oorlogspad

Wetenschappelijk
onderzoek aanleiding
tot stakingen

De E.V.C. is in Twente weer op het oorlogspad. Zoals men weet zijn enige maanden geleden de vrouwenlonen in de textielindustrie verhoogd. Veel te weinig naar de zin van de wkbeweging. Slechts „De Waarheid” wond in de geringe verhoging reden tot juichen.

Het College van Rijksbemiddelaars zit nu kennelijk met de kwestie der vrouwenlonen in zijn maag. Het heeft voorlopig dispensatie verleend tot 1 Januari 1950. Tot die datum zullen dus in ieder geval de nu geldende lonen mogen worden uitbetaald.

Om opnieuw zijn standpunt te kunnen bepalen, laat het College van Rijksbemiddelaars een wetenschappelijk onderzoek instellen naar de vrouwenlonen in de textiel. Van het resultaat van dit onderzoek zal het mede afhangen, of de huidige lonen ook na Januari 1950 zullen worden gehandhaafd.

De vrouwenlonen in de Twentse textiel liggen hoger dan die in het westen van ons land. Daar verrichten de vrouwen in de textiefabrieken over het algemeen specifiek vrouwenwerk. In Twente verrichten de vrouwen meestal mannenwerk. Het beginsel van gelijk loon voor gelijke arbeid is hier dus mede in het geding.

Ook aan werkgeverszijde is men van oordeel dat een drastische loonsverlaging — en dit zou het gevolg zijn als de nieuwe regeling van het College van Rijksbemiddelaars in Twente zou worden ingevoerd — een groot productieverlies zou meebrengen. Stakingen zouden ongetwijfeld het gevolg zijn.

Een direct gevolg van het door de Rijksbemiddelaars gelaste onderzoek is het verschijnen van bedrijfseconomen in de textiefabrieken.

Dit feit alleen is voor de communistische elementen in de bedrijven voldoende om links en rechts agitatie te gaan voeren.

Zo is er Maandag een staking uitgebroken onder de speelsters, scheersters en rijgsters van de firma E. ter Kuile te Enschede. Uit het verschijnen van de bedrijfseconoom op deze afdeling werd door de arbeidsters de conclusie getrokken, dat er een nieuw tarief zou worden samengesteld, dat, zoals een manifest zegt, „een loonsverlaging zou betekenen van f 8 tot f 10”.

De E.V.C. heeft zich direct achter de staking geplaatst en op de eerste stakersvergadering, die Dinsdag is gehouden, heeft men vooral verzwegen, dat ook de bedrijfseconoom van de firma Ter Kuile handelt in opdracht

van het College van Rijksbemiddelaars.

Hij doet zijn werk dus niet, zoals de heer Steenberg van de E.V.C. opmerkte, in dienst van zijn patroon. De resultaten van zijn onderzoekingen dient hij niet in bij de firma Ter Kuile, doch bij een wetenschappelijk bureau, dat deze vergelijkt met andere en eigen bevindingen.

Het nu aan de gang zijnde onderzoek is dus eerder een onderzoek van prestaties dan „een opschrijven der prestaties”, zoals dezelfde heer Steenberg het noemde. Er is voorts nog in dit verband geen sprake van prestatie-verhoging of loonsverlaging. Het College van Rijksbemiddelaars heeft de vrouwenlonen verhoogd, de Uniebonden vonden het te weinig. Gevolg: een wetenschappelijk onderzoek. Gevolg van de staking: dit onderzoek wordt onmogelijk gemaakt.

En dit is juist wat de heren communisten willen. Mocht aan het eind van het onderzoek blijken, dat de vrouwenlonen in de Twentse textiel aanvaardbaar zijn, dan kunnen zij beweren, dat dit het gevolg is van hun strijd. Dat bij deze nu overbodige en schadelijke strijd misschien slachtoffers vallen en in ieder geval voor ons land zeer kostbare productie verloren gaat, deert hen niet in het minst. Wat er uit de bus zal komen, is echter tot nu toe volkomen onbekend.

Zou het daarom niet dienstig zijn als de werkgevers hun arbeiders in ieder geval een eerlijke voorlichting geven over alle maatregelen die genomen worden in het bedrijf?

Dit zou veel wantrouwen uit de weg ruimen.

Verbinding 46.

28 Januari 1950.

Nr. 414.

Onderwerp : Werkstaking bij de C.V.
Ankersmits Katoenfabrieken.

Betrouwbaarheid berichtgever : zeer betrouwbaar.

Waardering bericht : zeer betrouwbaar.

31 JAN 1950

ACD/79034

Ankersmit

Op Woensdag, 25 Januari 1950 legden 160 à 165 fabrieksarbeiders en -arbeidsters van het ± 900 personen tellende personeel van de Katoenfabrieken Erven Ankersmit C.V. aan de Lange Zandstraat nr. 6 te dezer stede, gedurende korte tijd het werk neer. Van een goed georganiseerde werkstaking was in deze echter geen sprake; sommigen staakten het werk gedurende een kwartier, anderen voerden twintig minuten of een half uur niets uit, terwijl op enkele afdelingen in het geheel niet aan de staking werd deelgenomen. Het bedrijf werd niet stilgelegd.

De staking was opgezet en werd uitgevoerd door leden van de E.V.C. De aanleiding daartoe is een geschil met de directie over de 5%-loonsverhoging. De directie zal een onderzoek instellen, welke categorieën voor deze loonsverhoging in aanmerking zullen komen.

Het is niet onmogelijk dat de bij de E.V.C. aangesloten personeelsleden op Maandag, 30 Januari a.s. wederom tot actie zullen overgaan.

Wanordelijkheden deden zich tot dusver niet voor.

Einde.

24 Januari 1949.

G E H E I M .

nr 54134

Gedeeltelijk verslag van de op 24 Januari 1949 te 10.00 uur gehouden openbare vergadering in de kleine zaal van het gebouw "Frascati", alhier, welke was belegd voor het personeel van het schoonmaakbedrijf N.V. CEMSTO, kantoorhoudende Zwanenburgerstraat 37-39 te Amsterdam.

Deze vergadering was aangekondigd in het dagblad "De Waarheid" van Zaterdag 22 Januari 1949. Aanwezig waren ongeveer 3 à 400 vrouwen en ongeveer 5 mannen. De capaciteit van de zaal bedraagt ongeveer 300 zitplaatsen, zodat de zaal propvol was. Onder de aanwezigen bevonden zich ook een aantal stakende werksters van de gemeente.

Om ongeveer 10.25 uur opende een onbekend gebleven spreker de vergadering.

Hij deelde mede, dat hij Zaterdagmiddag met een deputatie van 4 vrouwen een onderhoud had gehad met de directie van de CEMSTO en dat de eis was gesteld, dat de vrouwen een uurloon van f.0.86 moesten hebben en dat zij anders het werk zouden neerleggen.

De directie had zich ook hier verscholen achter het College van Rijksbemiddelaars. Daar neemt het personeel echter geen genoegen mee. Het heeft niets met dat College te maken, alleen met de CEMSTO. Dit afschuif-systeem kennen wij.

De CEMSTO maakt grote winsten, zodat de eis van f.0.86 per uur volkomen gerechtvaardigd is. Millioenen worden er uitgegeven voor een koloniale oorlog. Maar een rechtvaardig loon voor de werkvrouwen kan er niet af.

Wij zullen nu de strijd aanbinden en volhouden tot het bittere einde, al moet alles komen stil te leggen. Nu was toch wel duidelijk gebleken door de overweldigende opkomst, dat de vrouwen "bewust" waren, zelfs "bewuster" dan de mannen. Die konden aan de vrouwen een voorbeeld nemen.

Hij deelde nog mede, dat de CEMSTO getracht had enkele vrouwen te bewegen aan het werk te blijven. Zij zouden met zijn drieën moeten werken en dan het loon ontvangen van 10 vrouwen. Maar dat nemen we niet. Daar gaan wij niet op in. (Geloei).

Nadat er over en weer nog wat geschreeud was, waaruit men geen wijs kon worden, deelde een afgevaardigde van het schoonmaakbedrijf en glazenwasserij "Heineken", alhier, mede, dat hij f.100.-. namens het personeel overdroeg voor de stakende werksters van de CEMSTO.

De voorzitter deelde hierop mede, dat nu zou worden over-

gegaan tot het samenstellen van een stakingscomité. En daar dit een aangelegenheid was, die uitsluitend de vrouwen van de CEMSTO aanging, verzocht hij de aanwezige mannen de vergadering te verlaten.

Nadere gegevens omtrent genomen besluiten konden tot nu toe nog niet worden verkregen.

Voor de aanvang van de vergadering deed zich nog een klein incident voor.

Een particuliere werkster, in dienst van de directie van het gebouw "Frascati" werd aangezien voor een "maffer". Men was n.l. de mening toegedaan, dat het onderhoud van dit gebouw was opgedragen aan de CEMSTO. Men wilde haar daarom in het water van de Oude Zijds ~~Water~~ Voorburgwal gooien. Nadat zij uitdrukkelijk had verklaard niet voor de CEMSTO te werken maar in particuliere dienst te zijn en geen enkele reden had om te staken (zij geniet een loon van f.l.--. per uur), liet men haar ongemoeid. Einde.

W. B. J.

N. 3.

GEHEIM

24 Januari 1949.

26 JAN. 1949

54131

Op Vrijdag, 21 Januari 1949, te 14 uur, werd in het gebouw "De Leeuw", Valkenburgerstraat, Amsterdam, een vergadering gehouden belegd door de afdeling Amsterdam Chevofa der E.V.C. en bestemd voor de werksters van het schoonmaakbedrijf "Cemsto". De vergadering was door een advertentie in "De Waarheid" aangekondigd. Aanwezig waren omstreeks 400 personen, voor het grootste gedeelte vrouwen. Behalve personeel van "Cemsto" was ook personeel aanwezig van de N.V. Schoonmaakbedrijf W.H. SPIEGEL; HEINEKEN'S Amsterdamse glazenwasserij en een aantal stakende schoonmaaksters der gemeente Amsterdam.

Een aantal sprekers en spreeksters, waarvan de namen niet genoemd werden, voerden het woord. Allen betuigden hun instemming met de staking van de schoonmaaksters der gemeente en brachten diverse grieven uit het eigen bedrijf naar voren.

Na veel heen en weer gepraat vatte de voorzitter van het stakingscomité der gemeentelijke schoonmaaksters het gesprokene samen en spoorde de aanwezige staaksters aan de strijd voort te zetten. "Bater twee weken kreperen als je hele leven."

Het personeel van de particuliere schoonmaakbedrijven raadde spreekster aan om personeel vergaderingen te houden, een stakingsleiding te kiezen en het werk neer te leggen om dan samen met het personeel der gemeente de strijd voort te zetten tot de overwinning was behaald en de gestelde eisen waren ingewilligd.

Te omstreeks 16.30 uur ging de vergadering uiteen.

Aan het vorenstaande kan nog worden toegevoegd, dat het personeel van "Cemsto" op Maandag, 24 Januari 1949, het werk heeft neergelegd.

W. B. / p

Hoog-

G E H E I M .

Verbinding: No.12

16 Februari 1949.

Doss.7/564

Onderwerp: Vergadering van Cemstowerksters.

Datum ontvangst bericht: 10 Februari 1949

Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar

Waardering bericht: betrouwbaar

Tevens bericht gezonden aan: I.D. Amsterdam

Medewerkende instanties:---

Ondernomen actie:---

Valona.

18 FEB. 1949

ADJ 55705

28

13

Door middel van een advertentie in het dagblad "De Waarheid" van 8 Februari 1949, heeft het bestuur van de E.V.C., Afdeling "Chevofa" de Cemstowerksters opgeroepen voor een openbare bijeenkomst op Woensdag 9 Februari 1949 te 14.00 uur in de zaal "Martinus", Ruysdaelstraat 98 te 's-Gravenhage.

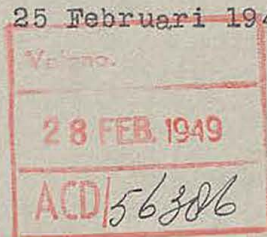
4 voor deze vergadering bestond weinig belangstelling. In totaal waren 9 vrouwen en 1 man aanwezig, onder wie twee stakende vrouwen uit Amsterdam. Van de 500 te dezer stede werkzaam zijnde Cemstowerksters waren 6 ter vergadering aanwezig. De beide uit Amsterdam komende vrouwen deden enkele mededelingen omtrent het verloop van de staking aldaar. Besloten werd de directie van Cemsto om een onderhoud te vragen, teneinde te komen tot loonsverhoging. De directie daarentegen denkt niet aan loonsverhoging. Het uurloon der werksters bedraagt 62 cent. In Amsterdam wil men dit bedrag verhogen met 24 cent per uur. Ook al zou de directie het loon van de werksters willen verhogen, dan nog zou dit niet mogelijk zijn, daar men in conflict zou komen met de Rijksbemiddelaar. (Einde)

3

25 Februari 1949.

Betreft:

Kort overzicht staking "Cemsto".

Met betrekking tot bovenvermeld onderwerp wordt dezerzijds het volgende bericht:

Aangemoedigd door het Amsterdamse voorbeeld werd in het begin van deze maand door de E.V.C. onder het circa 600 vrouwen tellende schoonmaakpersoneel van de "Cemsto", gevestigd Aelbrechtskade 81a te Rotterdam, actie gevoerd om te komen tot een algemene staking.

Op de op Donderdag, 10 Februari 1949 daartoe bijeengeroepen vergadering, welke door circa 20 vrouwen bezocht werd, werden door de Amsterdamse staaksters van Dijk en Miedema de redenen toegelicht, welke tot de staking in Amsterdam aanleiding hadden gegeven.

De landelijke voorzitter van de "CheVoFa", aangesloten bij de E.V.C., van Westen, maakte vervolgens de eisen bekend, welke ter inwilliging aan de directie van de "Cemsto" zouden worden voorgelegd en welke nagenoeg geheel overeen kwamen met de Amsterdamse eisen, n.l.

- 1e: Een uurloon van 86 cent;
- 2e: Een grotere personeelsbezetting;
- 3e: Afschaffing van tijdbriefjes;
- 4e: Betaling van tramgeld; en ;
- 5e: Opvoering van het loon, ook voor beginnend personeel.

Uit de vergadering werd een viertal namen van vrouwen naar voren gebracht, welke zich op Vrijdag, 11 Februari naar de directie van de "Cemsto" zouden begeven, teneinde aldaar hun eisen kenbaar te maken.

Deze namen luiden:

Baars, Wilhelmina Francisca, geboren 28-10-1915 te Rotterdam, echtgenote van Schmidt, Hendrik, geboren 22-5-1900 te Zutphen, wonende te Rotterdam, Beukelaarsstraat 41a;

Kraaijenbrink, Maria, geboren 10-10-1917 te Hellevoetsluis, echtgenote van Baars, Adrianus, geboren 18-8-1913 te Rotterdam, wonende te Rotterdam, Beukelaarsstraat 41a;

Dolman, Cornelia Johanna, geboren 31-1-1930 te Rotterdam, wonende te Rotterdam, Schans 61a; en;

Hekelaar, Geertje, geboren 14-5-1907 te Amsterdam, wonende te Rotterdam, Brielselaan 290a.

Toen deze eisen op Vrijdag, 11 Februari door de "Cemsto" van de hand gewezen werden, besloot men op Zondag, 13 Februari in het Doofstommen-Instituut aan de Ammanstraat te Rotterdam deze aangelegenheid nogmaals onder de ogen te zien, terwijl de "Cemsto" reeds bij voorbaat verantwoordelijk gesteld werd voor de gevolgen.

Deze bijeenkomst op Zondag leidde evenmin tot bepaalde resultaten als de voorafgaande. Het aantal bezoeksters (aan de bezoekers werd bij aanvang verzocht de zaal te verlaten) bedroeg circa 60. Door Baars, W.F., voornoemd, werd verslag uitgebracht over de door hen gevoerde bespreking met de "Cemsto"-directie, waarna men overeenkwam op Maandag, 14 Fe-

bruari nogmaals een poging te doen om met de directie tot een vergelijk te komen.

Daar de directie dit onderhoud echter niet toestond, werden bovengenoemde vier vrouwen verkozen in de stakingsleding van de "Cemsto", terwijl voorts daarin zitting zouden krijgen:

ok | Kagchelland, Margaretha, geboren 15-2-1930 te Rotterdam, wonende te Rotterdam, Moerkerkestraat 93b, en:

ok | Dolman, Cornelia, geboren 20-3-1910 te Rotterdam, wonende te Rotterdam, Oranje Nassaustraat 5b.

De staking werd Dinsdag, 15 Februari 1949 een feit, toen 's-morgens 47 vrouwen niet op het werk verschenen. Hieronder bevond zich een aantal vrouwen, dat geïntimideerd was door dreigementen van de zijde van op de voorgrond tredende staaksters. Een bepaald succes leverde de actie niet op. Er werd op zeer kleine schaal gepost, uitvoering van bepaalde dreigementen bleef achterwege, terwijl het aantal staaksters kennelijk te klein bleek om tot bepaalde resultaten te kunnen komen.

Op Dinsdag, 22 Februari werd nogmaals een schaars bezochte vergadering belegd, gedurende welke besloten werd de werkzaamheden weer te hervatten.

Op Woensdag, 23 Februari kon de staking dan ook als totaal verlopen worden beschouwd. --- Einde.

Aan: C.V.D.

me. 11
8

G E H E I M.

Verbinding: No.12 *70. duHay*

3 Augustus 1949.

Doss.25/73

Volgno:

Onderwerp: Staking bezorgers "N.V. Geïllustreerde Pers"

Datum ontvangst bericht: 2 Augustus 1949

Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar

Waardering bericht: betrouwbaar

tevens bericht gezonden aan: -I.D. Amsterdam en Rotterdam.

Medewerkende instanties: ---

Ondernomen actie: ---

3 AUG 1949
ACD/67203

(K) B

10

Op 2 Augustus 1949 brak onder de bezorgers (17 man) van De Geïllustreerde Pers N.V., gevestigd Wagenstraat 106 te 's-Gravenhage een staking uit.

De Geïllustreerde Pers N.V., waarvan het Hoordkantoor gevestigd is N.Z.Kolk 31 te Amsterdam, geeft o.m. uit de weekbladen "Margriet" en "De Week in Beeld".

In verschillende steden zijn bijkantoren gevestigd. Vanwege het bijkantoor Wagenstraat 106 worden circa 15.000 exemplaren per week verspreid. De bezorgers ontvangen van ieder blad, dat zij verkopen 4 cent. Daar het aantal abonné's door iedere bezorger te bewerken zeer uiteenloopt - sommigen werken één dag per week, terwijl weer anderen zes dagen werken - varieert het weekloon van f.0.-- tot f.60.-- per week.

De bezorgers eisen thans 5 cent van ieder exemplaar, dat zij afleveren. De directie wenst onder geen enkele voorwaarde deze eis in te willigen.

De leiding van de staking berust bij de bezorger: Johannes Petrus BERSERIK, geboren te 's-Gravenhage 16 Januari 1890, wonende Jan Steenstraat 125 (te 's-Gravenhage) (bij Uw dienst bekend) (te wiens huize op 27 Juli 1949 een vergadering zou zijn belegd, op welke bijeenkomst een E.V.C.-leider (naam onbekend) zou hebben gesproken en financiële steun zou hebben toegezegd.

De stakers zouden voornemens zijn zich naar Amsterdam en Rotterdam te begeven teneinde hun collega's aldaar te bewegen eveneens in staking te gaan.

Nog werd vernomen, dat van E.V.C.-zijde getracht zal worden de bezorgers van andere dag- en weekbladen in de staking te betrekken. (einde)

*overant op
zijn kaars*

13

G E H E I M.

Verbinding: No.12

4 Augustus 1949.

Doss.25/73

Onderwerp: Staking bezorgers "N.V.Gefilustreerde Pers". *See Haag*

Datum ontvangst bericht: 3 Augustus 1949

Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar

Waardering bericht: betrouwbaar

Tevens bericht gezonden aan: I.D. Amsterdam en Rotterdam

Medewerkende instanties:---

Ondernomen actie:---

Volgno.

6 AUG. 1949

ACD/67449

B

Betreffende de staking der bezorgers van de "N.V.Gefilustreerde Pers", Wagenstraat 106 te 's-Gravenhage, kan nog het volgende worden medegedeeld:

Op 2 Augustus 1949 vervoegden zich enige stakers (namen onbekend) bij de Directie en stelden voor het werk te hervatten. Zij gaven hun oorspronkelijke eis prijs onder voorbehoud, dat de bezorgers, die meer dan 1000 exemplaren verspreiden f.10.-- en zij die minder dan 1000 exemplaren verspreiden f.5.-- extra vergoeding per week/ontvangen.

Londen

De Directie zegde toe de nieuwe eis in overweging te zullen nemen op voorwaarde, dat de stakers voorlopig normaal hun werkzaamheden zouden aanvangen, waarmede laatstgenoemde accoord gingen.

Indien op 8 Augustus 1949 de nieuwe door hen gestelde eis niet wordt ingewilligd, zullen zij wederom in staking gaan.

Naar werd vernomen is de Directie niet voornemens de nieuw gestelde eis in te willigen, doch zij zal trachten 17 nieuwe bezorgers te vinden, die bereid zijn op de oude voorwaarden te gaan werken. (einde)

⚡

Betreeft: Wilde staking
bij Zwitserse Wasserij.

67414

WSE

X

25 JAN. 1950

ACD 70571

Op 23 Januari 1950 te omstreeks 13.00 uur brak een wilde staking uit bij de Zwitserse Wasserij te Rijswijk(ZH), Geestbrugkade 34-37.

Van de ongeveer 400 aldaar werkzame personen werd door door 71 personen het werk neergelegd, nl. 24 mannelijke arbeiders en 47 vrouwelijke arbeiders.

De staking ging uit van een zgn. actie-comité, waarvan de leiders zijn genaamd:

- Jan van den ESSCHERT, geboren 26-12-1919 te Amsterdam, wonende te 's-Gravenhage, Ravensteinstraat 194 en

- Hendrik Teunis de VOS, geboren te 's-Gravenhage, 14-9-'25, wonende te 's-Gravenhage, van Dijkstraat 93.

Voor zover bekend werd de staking uitgelokt door leden van de E.V.C.

In verband met deze staking is nog des avonds van 23 Januari 1950 te 's-Gravenhage en te Rotterdam een vergadering belegd, welke door middel van pamfletten bekend gemaakt was.

Op deze vergaderingen is gebleken, dat de Vakbonden, waaronder de E.V.C., de stakers niet geldelijk zullen steunen. De E.V.C. heeft door het laten circuleren van steunlijsten op morele wijze steun verleend.

Vorengenoemd actie-comité vroeg op 23 Januari 1950 een onderhoud aan met de Directie in verband met de loonregeling. Dit onderhoud werd door de Directie geweigerd, aangezien over de loonaangelegenheden reeds met de Vakbonden wordt onderhandeld. Het comité drong echter op een onderhoud aan en weigerde, met het stakende personeel, het wachtlokaal te verlaten. Op verzoek van de Directie zijn de stakers door de politie verwijderd.

Naar de Directie mededeelde ligt de oorzaak van deze wilde staking in ontevredenheid over de uitbetaling van de zgn. Joekesgulden. Een gedeelte van het personeel nl. krijgt deze gulden wel, terwijl een ander gedeelte, waarvan het loon reeds ligt boven het vastgestelde maximumloon voor die categorie van werknemers, deze Joekesgulden niet krijgt.

Wat betreft de vrouwelijke arbeiders, staakte in hoofdzaak jong personeel, dat aanspraak maakte op de 5 % loonsverhoging.

In de morgen van 24 Januari 1950 zijn 6 van de 47 in staking gegane vrouwen weer aan het werk gegaan, zodat het totaal aantal stakers momenteel 65 bedraagt.

Het bedrijf lijdt door deze wilde staking geen noemenswaardige schade.

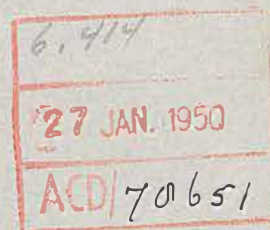
Tot op heden hebben zich geen incidenten voorgedaan.

De aandacht van de politie blijft op deze aangelegenheid gevestigd.

Rijswijk(ZH), 24 Januari 1950.

B

BETREFT: Staking Zwitserse Wasserijnrichting II.

TOESTAND OP 26 JANUARI 1950:

Ryomy (ZH)

Het aantal stakers is teruggelopen tot 62. Bij de aanvang en het einde van de werktijd wordt op straat bij de uitgang van de fabriek door een paar communisten gecolporteed met "De Waarheid".-

Als regel bevinden zich bij de uitgang van de fabriek een 15-tal stakers. Incidenten hebben zich niet voorgedaan

26 Januari 1950.-

GEMEENTE
S. J. M. A. D. A. L. S.
V.N.S.

dy

B

BETREFT:

STAKING ZWITSERSE WASSERIJNRICHTING. (Rijswijk (ZH))

6.414
6 FEB. 1950
ACD/79359

co.70651

Byzorg k (ZH)

Door de Directie van de Zwitserse Wasserijn-
 richting wordt de staking als geëindigd beschouwd.
 55 Leden van het personeel, die uit eigen beweging
 in staking waren gegaan, zijn verleden week ontslagen.

Van communistische zijde wordt er af en toe nog
 wel gepost bij de fabriek en wordt getracht personeel
 over te halen in staking te gaan, doch zonder succes.

Ook bij de filialen van de Zwitserse Wasserij
 wordt door communisten gepost en trachten zij de mensen
 die hun wasgoed komen brengen over te halen dit naar
 een andere waterij te brengen.

Het geheel heeft een rustig verloop gehad.-

2 Februari 1950.-